

VENDIM
Nr. 891, datë 18.11.2020

**PËR MIRATIMIN E DOKUMENTIT “STANDARDET SHTETËRORE PËR
SPECIFIKIMET TEKNIKE TË INFORMACIONIT GJEOPAPËSINOR NË
SHQIPËRI – TEMA: ZONAT E MBROJTURA”**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të neneve 11, pika 2, shkronja “g”, dhe 16, pika 1, të ligjit nr. 72/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e infrastrukturës kombëtare të informacionit gjeohapësinor në Republikën e Shqipërisë”, me propozimin e zëvendëskryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e dokumentit “Standardet shtetërore për specifikimet teknike të informacionit gjeohapësinor në Shqipëri – tema: Zonat e mbrojtura”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Ngarkohen Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor (ASIG) dhe autoritetet përgjegjëse për mbledhjen, përpunimin dhe përditësimin e të dhënave gjeohapësinoe për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

STANDARDET SHTETËRORE
**PËR SPECIFIKIMET TEKNIKE TË INFORMACIONIT GJEOPAPËSINOR NË
SHQIPËRI – TEMA: ZONAT E MBROJTURA**

Përmbajtja

1. PËRSHKRIMI I STANDARDEVE

2. HYRJE

2.1 Qëllimi.

2.2 Si lexohet dokumenti

2.3 Detyrimet ligjore

2.4 Fusha e veprimt

3. TEMA

3.1.1 Zonat e mbrojtura

3.1.2 Parathënie

3.2 Përshkrimi i nëntemës “Zonat e mbrojtura natyrore”

3.2.1 Parathënie

3.2.2 Skema e aplikimit dhe diagrami UML për nëntemën “Zonat e mbrojtura natyrore”

3.2.3 Katalogu i tipologjisë

3.2.3.1 Llojet e emërtimit

3.2.3.2 Llojet e klasifikimit

3.2.3.3 Zonë e mbrojtur

3.2.3.4 Vlerat e skemës së emërtimeve

3.2.3.5 Vlerat e zonimit të zonave të mbrojtura

3.2.3.6 Vlerat e llojeve të zonave të mbrojtura

3.2.3.7 Vlerat e qëllimit të mbrojtjes

3.2.3.8 Vlerat sipas IUCN-së

- 3.2.3.9 Vlerat sipas Natura 2000
- 3.2.3.10 Vlerat sipas programit UNESCO njeriu dhe biosfera
- 3.2.3.11 Vlerat sipas programit UNESCO të trashëgimisë botërore
- 3.2.3.12 Vlerat sipas Ramsar
- 3.2.3.13 Vlerat e regjistrit të emërtimeve të monumenteve kombëtare
- 3.3. Përshkrimi i nëntemës “Trashëgimia kulturore”
- 3.3.1 Parathënie
- 3.3.2 Skema e aplikimit dhe diagrami UML për nëntemën “Trashëgimia kulturore”
- 3.3.3. Katalogu i tipologjisë
- 3.3.3.1 Arkeologjia
- 3.3.3.2 Arkitektura
- 3.3.3.3 Arti
- 3.3.3.4 Gjinitë e arkeologjisë
- 3.3.3.5 Gjinitë e artit
- 3.3.3.6 Gjinitë e arkitekturës
- 3.3.3.7 Trashëgimia kulturore
- 3.3.3.8 Vlerat e gjinisë kala/fortifikim
- 3.3.3.9 Vlerat e gjinisë vendbanime
- 3.3.3.10 Vlerat e gjinisë ndërtime sociale/kulturore
- 3.3.3.11 Vlerat e gjinisë zonifikime arkeologjike
- 3.3.3.12 Vlerat e gjinisë vendvarrime
- 3.3.3.13 Vlerat e gjinisë ndërtime kulti
- 3.3.3.14 Vlerat e gjinisë ndërtime inxhinierike
- 3.3.3.15 Vlerat e gjinisë arkitekturë kulti
- 3.3.3.16 Vlerat e gjinisë vepra inxhinierike
- 3.3.3.17 Vlerat e gjinisë arkitektura e traditës
- 3.3.3.18 Vlerat e gjinisë zonifikime arkitekture
- 3.3.3.19 Vlerat e gjinisë ndërtime të projektuara
- 3.3.3.20 Vlerat e gjinisë varre monumentale
- 3.3.3.21 Vlerat e gjinisë kala/fortifikim
- 3.3.3.22 Vlerat e gjinisë vepra arti të luajtshme
- 3.3.3.23 Vlerat e gjinisë vepra arti të paluajtshme
- 3.4. Metadata
- 3.5. Kodi EPSG për KRGJSH-në
- 3.6 Cilësia e të dhënave
- 3.6.1 Kompletimi – Autorizimi (*Completeness-Commission*)
- 3.6.2 Kompletimi – Përfshirja (*Completeness-Omission*)
- 3.6.3 Përputhja ligjore – Përputhja konceptuale (*Logical consistency – Conceptual consistency*)
- 3.6.4. Përputhja ligjore – Përputhja me domeinin (*Logical consistency – domain consistency*)
- 3.6.5. Saktësia e pozicionimit – Saktësia absolute apo e jashtme (*Positional accuracy - absolute or external accuracy*)
- 4. ANEKSE
- 4.1. Aneksi A – Katalogu i tipologjisë

1. PËRSHKRIMI I STANDARDEVE

Ky dokument përmban standardet e specifikimeve teknike të të dhënave gjeohapësinore për ndërtimin e NSDI-së, duke u mbështetur në direktivën INSPIRE. Autori i këtij produkti është Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor (ASIG). Data e publikimit të versionit nr. 13 është shtatori 2017. Emërtimi i dokumentit është: ASIG_Standard_NSIDI_2017_ZM_v.1, ku:

ASIG – autoriteti përgjegjës për krijimin e standardit;

Standard – lloji i dokumentit;

NSDI – qëllimi i dokumentit;

2017 – viti i krijimit;

ZM – tema për të cilën është krijuar standardi “Zonat e mbrojtura”, e cila i referohet temës “*Protected Sites*” të direktivës INSPIRE.

v.1 – numri i versionit të standardit.

2. HYRJE

2.1 Qëllimi

Ky dokument përcakton specifikimet teknike, për të dhënat gjeohapësinore të temës “Zonat e mbrojtura”, temë e cila është përcaktuar në nenin 11, shkronja “g”, e pikës 2, të ligjit nr. 72/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e Infrastrukturës Kombëtare të Informacionit Gjeohapësinor në Republikën e Shqipërisë”.

Ky dokument publikohet si standard që përcakton rregullat bazë të implementimit të NSDI¹ në Shqipëri, me qëllim përdorimin e tij nga autoritetet publike përgjegjëse, për mbledhjen, përpunimin dhe përditësimin e informacionit gjeohapësinor, që të arrihet një kuptueshmëri unike dhe korrekte e të dhënave dhe shërbimeve gjeohapësinore, për të realizuar ndërveprueshmërinë midis tyre.

2.2 Si lexohet dokumenti.

2.2.1 Struktura e dokumentit

Ky dokument është i organizuar në katër kapituj kryesorë:

1. Përshkrimi i standardeve – Në këtë pjesë jepet emërtimi dhe autori i standardeve.
2. Hyrje – Në këtë pjesë jepen përshkrime dhe shpjegime për të kuptuar mënyrën si organizohet i gjithë informacioni dhe si mund të kuptohet më lehtë.

3. Tema – Në këtë pjesë jepen specifikimet teknike për secilën temë.

4. Aneks – Në këtë pjesë jepen informacione shtesë shpjeguese në ndihmë të lexuesve.

Përmbajtja e kapitullit 3 është strukturuar në 4 pjesë kryesore:

3.1 Përshkrimi i temës – Këtu flitet në mënyrë të përgjithshme për përmbajtjen e temës, si dhe detajohen diagramet UML dhe Katalogu i tipologjive.

3.2 Metadata – Këtu jepen specifikimet teknike për metadatat e temës përkatëse.

3.3 Sistemi Koordinativ Referencë – Këtu përcaktohet sistemi koordinativ referencë (KRGJSH)

3.4 Cilësia e të dhënave – Këtu jepet një përshkrim mbi cilësinë e të dhënave të elementeve dhe matjes së tyre.

2.2.2 DIAGRAMET UML DHE KATALOGU I TIPOLOGJISË

Diagramet UML ofrojnë një mënyrë të shpejtë për të parë elementet kryesore të specifikimeve dhe marrëdhëniet ndërmjet tyre. Përkufizimi mbi llojin e objektit gjeohapësinor, atributet dhe marrëdhëniet janë të përfshira në Katalogun e tipologjive (*Feature Catalogue*). Personat të cilët kanë ekspertizë tematike, por nuk janë të familjarizuar me UML-në, mund ta kuptojnë plotësisht përmbajtjen e modelit të të dhënave, duke u fokusuar te Katalogu i tipologjive. Për përdoruesit e aplikacioneve, Katalogu i tipologjive mund të jetë i dobishëm për të kontrolluar nëse ai përmban të dhëna të nevojshme për përdorim.

Në tabelat e mëposhtme shpjegohet përmbajtja dhe mënyra e organizimit të informacionit, në tabelat e të dhënave, në Katalogun e tipologjive.

Tabelat nr. 1, 2, me anë të shembujve, shpjegojnë mënyrën e organizimit të informacionit, në tabelën e tipologjive dhe të attributeve të tyre.

Tabela nr. 3, me anë të një shembulli, shpjegon mënyrën e organizimit të informacionit, në tabelën e kodlistës.

¹NSDI – Infrastruktura Kombëtare e Informacionit Gjeohapësinor.

Tabela 1

Emri - Emërtimi i tipologjisë	
Përkufizimi	Përkufizimi për tipologjinë.
Përshkrimi	Shënime dhe përshkrime të tjera për tipologjinë.
Lloji i tipologjisë	Tipi i elementit që mund të jetë i këtyre llojeve: “FeatureType”, një element që mund të jetë real, në terren apo një dukuri abstrakte “DataType”, një element tabelor, që shërben vetëm si tabelë atributesh, për t’u lidhur me një element tjetër “Enumeration” “codeList”, listë e parapërgatitur vlerash, ku elementi duhet të marrë vlerë. <i>Enumeration</i> nënkupton “renditje vlerash”, ndërsa <i>codeList</i> nënkupton listë vlerash ose ndryshe “kodlistë”. Në dokument gjenden të shqipëruara si “Numërtimet dhe kodlistat”. “Union”, një mbulesë topologjike e dy ose më shumë grupeve të të dhënave gjeohapësinore, që ruan tiparet, të cilat bien brenda shtrirjes gjeohapësinore të të dyja grupeve të të dhënave hyrëse. “Imported”, të dhëna të specifikuar në tema të tjera të direktivës INSPIRE. Në dokument gjenden të shqipëruara, si “Të dhënat e importuara”
Gjeometria	Gjeometria e elementit sipas formatit vektor mund të gjendet në tri forma: pikë, linjë, poligon. “Abstrakt”, kur elementi nuk është element real në terren, por konsiderohet vetëm si dukuri.
Shumëllojshmëria	Lloji dhe numri i vlerave që mund të marrë atributi: 0.* – mund të marrë shumë lloje vlerash ose asnjë vlerë; 1.* – mund të marrë minimumi 1 vlerë ose shumë vlera; 0.1 – mund të mos marrë asnjë vlerë ose nëse merr vlerë, duhet të marrë vetëm 1 vlerë të vetme; 1 – duhet të marrë detyrimisht 1 vlerë.
I detyrueshëm	Po – nëse atributi është i detyrueshëm të plotësohet Jo – nëse atributi nuk është i detyrueshëm të plotësohet
Rol-shoqërimi	Në tabelën e lidhjeve “Rol-shoqërimi” tregohen marrëdhëniet hierarkike ndërmjet elementeve të ndryshme në këtë temë, si dhe në temat e tjera. Këto marrëdhënie pasqyrojnë lidhjet që realizohen në skemat UML.
Atributet	“Atribut” janë informacione të bashkëngjitura në format tabelor të tipologjitë gjeohapësinore.

Tabela 2

ATRIBUTET
-- Emri -- Emërtimi i atributit -- Përkufizimi -- Përkufizimi i elementeve -- Përshkrimi -- Shënime dhe përshkrime të tjera për elementin [I detyrueshëm: Detyrueshmëria nëse atributi duhet të marrë vlerë, p.sh.: PO]

Tabela 3

ATRIBUTET

ATRIBUTET

● Vlera e parë e listës së gatshme, p.sh.: *ligjor*

-- Emri --

Emërtimi i vlerës

-- Përkufizimi --

Përkufizimi i elementeve.

● Vlera e dytë (etj.) e listës së gatshme, p.sh.: *joligjor*

-- Emri --

Emërtimi i vlerës

-- Përkufizimi --

Përkufizimi i elementeve.

2.2.3 Karakteristikat “voidable” dhe shumëllojshmëria

Stereotipi “voidable” përdoret për të përshkruar ato karakteristika të objekteve gjeohapësinore, që mund të jenë ose mund të mos jenë të pranishme në grupet e të dhënave gjeohapësinore edhe pse mund të ekzistojnë në realitet. Kjo nuk do të thotë që këtyre përkatësive duhet t’u jepet një vlerë.

Për të gjitha karakteristikat, e përcaktuara për objektet gjeohapësinore, duhet të paraqitet një vlerë – ose vlera përkatëse (nëse është e disponueshme në grupin e të dhënave që mirëmbahet nga ofruesi i të dhënave), ose vlera “void”. Një vlerë “void” nënkupton që nuk ekziston një vlerë përkatëse, në grupet e të dhënave gjeohapësinore, që mirëmbahen nga ofruesi i të dhënave ose që asnjë vlerë përkatëse nuk mund të nxirret nga vlerat ekzistuese.

Arsyeja e përdorimit të vlerës “void” duhet të paraqitet kurdo që të jetë e mundur, duke përdorur një nga vlerat e listuara në kodlistën VleraEArSySëPavlefshmërisë (VoidReasonValue), e cila përmban:

- E panjohur (*Unknown*)

-- Përkufizimi --

Vlera korrekte për këtë element gjeohapësinor nuk njihet ose është e pamatshme nga krijuesi i të dhënave.

-- Përshkrimi --

Shembull. Kur “kuota e sipërfaqes së një trupi ujor nga niveli i detit” e një liqeni të caktuar, nuk është matur, atëherë arsyeja e pavlefshmërisë së kësaj karakteristike mund të jetë “E panjohur”.

- E papopulluar (*Unpopulated*)

-- Përkufizimi --

Kjo karakteristikë nuk është pjesë e databazës së mirëmbajtur nga krijuesi i të dhënave. Pavarësisht kësaj kjo e dhënë mund të ekzistojë.

-- Përshkrimi --

Shembull. Kur “kuota e sipërfaqes së një trupi ujor nga niveli i detit” nuk është e përfshirë në grupin e të dhënave që përmban objektin gjeohapësinor të liqenit, atëherë vlera e kësaj karakteristike mund të jetë “E papopulluar”

- Konfidenciale (*Withheld*).

-- Përkufizimi --

Kjo karakteristikë mund të ekzistojë por është konfidenciale.

-- Përshkrimi --

Shembull. Të dhënat personale të popullsisë, të cilat ekzistojnë, por që nuk mund të shfaqen pasi mbrohen nga legjislacioni për mbrojtjen e të dhënave personale.

Stereotipi “voidable” nuk jep asnjë informacion nëse ekziston një karakteristikë në realitet. Kjo shprehet duke përdorur shumëllojshmërinë:

Nëse një karakteristikë mund të ekzistojë apo mund të mos ekzistojë në realitet, vlera minimale do të përcaktohet si 0. P.sh., nëse një adresë ka apo nuk ka një numër shtëpie,

shumëllojshmëria përkatëse do të jetë 0..1.

Nëse për një karakteristikë të caktuar ekziston të paktën një vlerë në realitet, vlera minimale do të përcaktohet si 1. P.sh., nëse një njësi administrative ka gjithmonë të paktën një emër, shumëllojshmëria përkatëse do të jetë 1.*.

2.2.4 MBULIMET – COVERAGES

Funksionet e mbulimit *Coverages* përdoren për të përshkruar karakteristikat e një fenomeni të botës reale që zhvillohet në kohë dhe /ose hapësirë. Shembuj tipikë të tyre janë temperaturat, lartësitë, imazheritë etj. Një mbulim përmban një grup vlerash, të cilat shoqërohen me një element gjeohapësinor, kohor, kohor-gjeohapësinor. Domeinet tipike gjeohapësinore janë grupe pikash (p.sh., vendndodhja e sensorëve), kurbat përcaktuese (p.sh., izolinjat), rrjetet (p.sh., ortoimazheria, modelet e lartësive) etj.

Në skemat e aplikimit të INSPIRE, funksionet e mbulimit janë përcaktuar si veti të llojeve të objekteve gjeohapësinore, ku lloji i vlerës së kësaj karakteristike është realizim i një prej llojeve të specifikuar në SSH EN ISO 19123:2007.

Për të përmirësuar përputhjen me standardet e mbulimit në nivelin e zbatimit (p.sh., ISO 19136 dhe OGC, Shërbimi i Mbulimit në Internet) dhe për të përmirësuar harmonizimin ndërtematik, për përdorimin e mbulimeve në INSPIRE, një skemë e aplikimit për llojet e mbulimit është përfshirë në modelin konceptual të përgjithshëm “*Generic Conceptual Model*”.

Kjo skemë aplikimi përmban llojet e mëposhtme të mbulimit:

- Rrjeti i Mbulimit i Korrigjuar (rektifikuar): Mbulimi, domeini i të cilit përbëhet nga një rrjet i korrigjuar, një rrjet për të cilin ka një transformim përfundimtar midis koordinatave të rrjetit dhe koordinatave të sistemit koordinativ referencë (shih figurën 1, majtas).

- Rrjeti i Mbulimit Referencë: Mbulimi, domeini i të cilit përbëhet nga një rrjet referimi, një rrjet i lidhur me një transformim që mund të përdoret për të kthyer vlerat e koordinatave të rrjetit në vlerat e koordinatave të referuara në një sistem referimi koordinativ (shih figurën 1, djathtas).

Aty ku është e mundur përdoren vetëm këto lloje mbulimi (ose një nëntip i tyre) në skemat e aplikimit në INSPIRE.

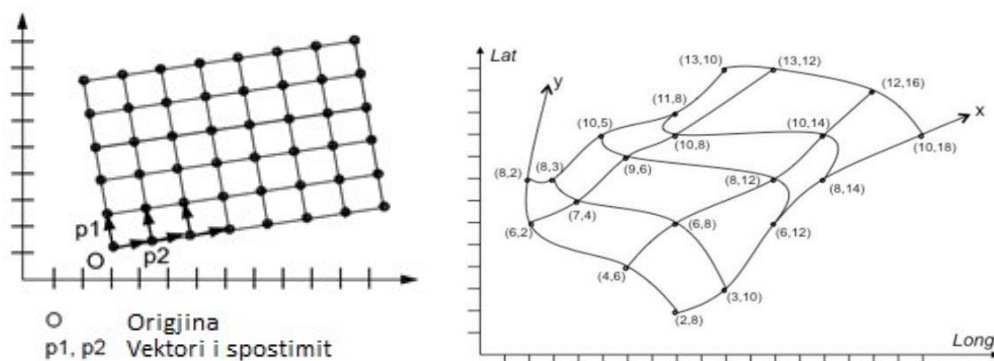

Figura 1: Shembuj të një rrjeti të korrigjuar (majtas) dhe një rrjeti referues (djathtas)

2.2.5 NUMËRTIMET DHE KODLISTAT (ENUMERATION AND CODELIST)

Kodlistat modelohen si klasa në skemat e aplikimit, por vlerat e tyre menaxhohen jashtë skemave të aplikimit. Në kodlistë, “vlera të tjera” përcakton llojin e përmbajtjes së kodlistës, e përcaktuar specifikisht si më poshtë:

- “jo” përfaqëson kodlista, që përmbajnë vetëm vlera të specifikuara në këtë dokument;
- “të kufizuara” përfaqëson kodlista, që përmbajnë vlera të specifikuara në këtë dokument dhe vlera të tjera të limituara të përcaktuara nga ofruesi i të dhënave;
- “të hapura” përfaqëson kodlista që përmbajnë vlera të specifikuara në këtë dokument dhe vlera shtesë në çdo nivel, të përcaktuara nga ofruesi i të dhënave;
- “po” përfaqëson kodlista që përmbajnë vlera të përcaktuara nga ofruesi i të dhënave.

Vlerat shtesë të përcaktuara nga ofruesit e të dhënave nuk duhet të zëvendësojnë apo të

modifikojnë vlerat ekzistuese të përcaktuara në dokument.

Në rastin kur ofruesit e të dhënave do të përdorin kodlista me vlera jo të përmbajtura në dokument, ofruesit janë të detyruar t'i bëjnë këto vlera bashkë me përkufizimet e tyre, të disponueshme në një regjistër. Kjo do të mundësojë që dhe përdoruesit e tjerë t'i kuptojnë këto vlera dhe të kenë mundësi t'i përdorin.

2.2.6 PARAQITJA E DIMENSIONIT KOHOR

Skemat e aplikimit përdorin atributin “FillimiICiklitJetësor” dhe “PërfundimiICiklitJetësor” për të regjistruar jetëgjatësinë e një objekti gjeohapësinor.

Atributi “FillimiICiklitJetësor” specifikon datën kur versioni i objektit gjeohapësinor është futur apo ndryshuar në grupin e të dhënave gjeohapësinore (në sistem). Atributi “PërfundimiICiklitJetësor” specifikon datën kur versioni i objektit gjeohapësinor është zëvendësuar apo tërhequr nga grupi i të dhënave gjeohapësinore (në sistem). Këto vlera kohore nuk kanë të bëjnë me karakteristikat kohore të objektit në botën reale.

Ndryshimet që bëhen në atributin “PërfundimiICiklitJetësor” nuk shkaktojnë ndryshime në atributin “FillimiICiklitJetësor”.

◆ **Shënim i rëndësishëm**

Disa terma në Katalogun e tipologjive, si p.sh., FeatureType, DataType etj., nuk janë përkthyer qëllimisht në gjuhën shqipe. Qëllimi parësor është që të mos humbasin kuptimin gjatë përkthimit dhe së dyti të përdoret një gjuhë unike, sipas termave të direktivës INSPIRE.

2.3 DETYRIMET LIGJORE

Në bazë të nenit 16, të ligjit nr. 72/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e Infrastrukturës Kombëtare të Informacionit Gjeohapësinor në Republikën e Shqipërisë”, ASIG-u është përgjegjës për krijimin e standardeve për secilën nga temat e përcaktuar në ligj (neni 11), në përputhje me standardet evropiane (direktiva INSPIRE).

Standardet teknike të të dhënave gjeohapësinore për krijimin e NSDI-së në Shqipëri janë përshtatur nga specifikimet teknike të temave përkatës në direktivën INSPIRE. Për implementimin e direktivës, kërkohet që të gjithë aktorët të zbatojnë disa standarde të përbashkëta, të cilat mundësojnë ndërveprimin e shërbimeve dhe harmonizimin e të dhënave.

Standardet (Rregullat e implementimit - IR) duhet të krijohen për fushat e mëposhtme:

- Metadata – Në këtë fushë direktiva përcakton standardet se si duhen të jenë metadatat. Ky standard është unik dhe i aplikueshëm për të gjitha institucionet ose palët e treta (siç është e përcaktuar në fushën e veprimit të kësaj direktive), të cilat do të implementojnë këtë direktivë.

- Specifikimi i të dhënave – Standardet e kësaj kategorie përfshijnë të gjitha atributet e objekteve të ndryshme që do të publikohen. INSPIRE ka përcaktuar disa attribute bazë të cilat do të shërbejnë për publikimin e të dhënave të ndryshme. vendet e ndryshme, në varësi të ligjeve ose të nevojave të brendshme, mund të shtojnë attribute të tjera për t'i bërë sa më të përdorshme të dhënat. Të gjitha të dhënat që do të shtohen duhet të jenë të dokumentuara dhe të miratuara nga institucionet përgjegjëse lokale.

2.4 FUSHA E VEPRIMIT

Të gjitha autoritetet publike, kompani private apo individë që mbajnë ose përpunojnë të dhëna gjeohapësinore për llogari të institucioneve publike, janë të detyruar t'i nënshtrohen këtij dokumenti.

Bazuar në modelet e proceseve të biznesit, sistemi i propozuar nga direktiva INSPIRE ka proceset dhe ciklin jetësor si më poshtë:

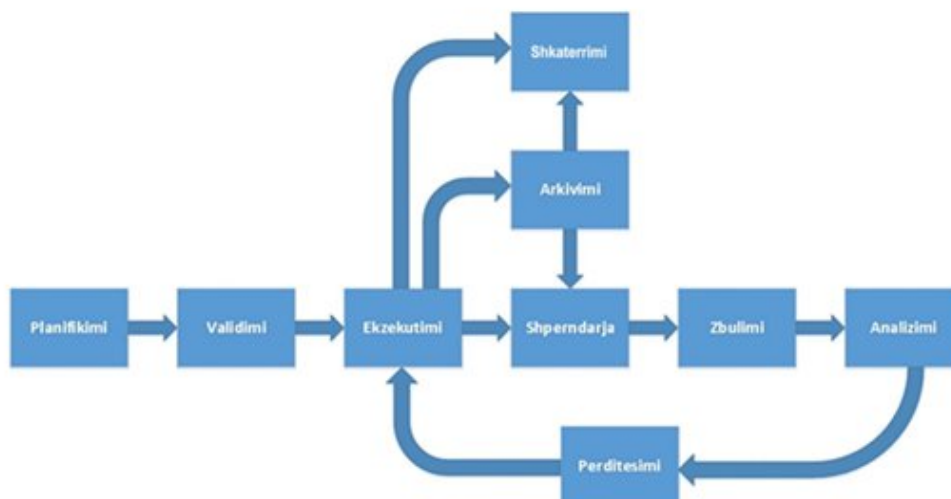

Figura 2: Proceset e ciklit jetësor

“Planifikimi” është procesi gjatë të cilit krijohen strukturat e të dhënave të nevojshme për të publikuar informacionin në portal. Rezultatet e këtij procesi janë modelet e ndryshme të të dhënave.

“Vlerësimi” është procesi gjatë të cilit të dhënat ekzistuese testohen kundrejt modelit. Rezultati i këtij procesi do të jetë certifikimi i të dhënave ose nevoja për të modifikuar të dhënat që të përshkruan me modelet e përcaktuara gjatë procesit të vlerësimit.

“Procesimi” është procesi gjatë të cilit mbledhen dhe modifikohen atributet e të dhënave për të prodhuar informacion kuptimplotë. Manipulimi i tyre bëhet kundrejt modeleve të përcaktuara gjatë planifikimit. Rezultatet e këtij procesi janë bashkësi të dhënash gati për t’u publikuar.

“Shpërndarja” është procesi gjatë të cilit të dhënat vihen në dispozicion për përdoruesit (qytetarët, autoritetet publike, organizatat ose palët e treta). Përdoruesi mund të shkarkojë, të përdorë, të analizojë ose të citojë të dhënat. Publikimi i të dhënave bazohet në modelet e ndryshme të përdorimit.

“Zbulimi” është procesi vazhdueshëm gjatë të cilit zbulohen të dhëna të reja ose të dhëna jociësore në të dhënat e publikuara.

“Analiza” është procesi i analizimit të të dhënave të evidentuara në fazën e zbulimit. Gjatë këtij procesi merret vendimi çfarë do të bëhet më të dhënat që janë evidentuar.

“Përditësimi” është procesi kur propozohet shtimi, modifikimi ose fshirja e të dhënave. Ky proces regjistrohet nga procesi i analizimit të të dhënave ekzistuese dhe të publikuara.

Arkivimi është procesi gjatë të cilit bashkësitë e të dhënave që nuk nevojiten të aksesohen arkivohen, duke u bazuar në standarde lokale dhe në legjislacionin në fuqi të vendit ku implementohet. Rezultat i këtij procesi janë të dhënat që bëhen të paaksesueshme për publikun, me akses vetëm nga autoritetet specifike. Këto të dhëna vazhdojnë të ruhen për arsye të përputhshmërisë me kuadrin ligjor në fuqi ose me standardet specifike.

“Shkatërrimi” është procesi gjatë të cilit të dhënat bëhen të parikuperueshme. Ky proces bazohet në standarde lokale ose në legjislacione në fuqi.

3. TEMA

3.1.1 Zonat e mbrojtura

3.1.2 Parathënie

Tema “Zonat e mbrojtura” përfshin zona të cilat janë pjesë tokësore dhe/ose detare të dedikuara posaçërisht për mbrojtjen dhe ruajtjen e diversitetit biologjik dhe të burimeve natyrore dhe kulturore, të shoqëruara dhe menaxhuara përmes mjeteve ligjore ose mjeteve të tjera efektive.

Zonat e mbrojtura mund të gjenden në mjedise tokësore, ujore dhe/ose detare dhe mund të jenë nën pronësi publike ose private. Ato mund të përfshijnë lokalitete me objektiva mbrojtjeje të

përcaktuara nga sektorë të ndryshëm dhe në bazë të objektivave të ndryshëm. Objektivat për mbrojtje mund të përfshijnë: ruajtjen e natyrës; mbrojtjen dhe ruajtjen e diversitetit biologjik dhe të burimeve natyrore; mbrojtjen e objekteve të krijuar nga njeriu, ku përfshihen ndërtesat, objektet arkeologjike dhe historike, objekte të tjera kulturore ose vende me vlerë specifike gjeologjike, hidrogjeologjike ose gjeomorfologjike. Zonat e mbrojtura mund të marrin mbrojtje, për shkak të më shumë se një lloj objektivi dhe mund të kenë një status të dyfishtë ose të shumëfishtë të përcaktimit. Zonat e mbrojtura mund të ndryshojnë shumë në arsyet e mbrojtjes, përcaktimin dhe menaxhimin e tyre.

Kjo temë është e lidhur me shumë prej temave të renditura në nenin 11, të ligjit nr. 72/2012, si:

- përdorimi i tokës;
- zonat me përdorim të kufizuar;
- zonat ekologjike;
- habitatet;
- shpërndarja e specieve.

Tema “Zonat e mbrojtura”, në lidhje me informacionin gjeohapësinor që përmban, ndahet në dy nëntema:

- zonat e mbrojtura natyrore;
- trashëgimia kulturore.

3.2 PËRSHKRIMI I NËNTEMËS “ZONAT E MBROJTURA NATYRORE”

3.2.1 PARATHËNIE

Sipas Bashkimit Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës (IUCN), një zonë e mbrojtur është një zonë e tokës dhe/ose detit e dedikuar posaçërisht për mbrojtjen dhe ruajtjen e diversitetit biologjik dhe të burimeve kulturore natyrore dhe menaxhohet përmes mjeteve juridike ose mjeteve të tjera efektive.

Zonat e mbrojtura mund të marrin mbrojtje, për shkak të më shumë se një lloj objektivi dhe mund të ketë një status të dyfishtë ose shumëfishtë të përcaktimit. Ky përshkrim i përgjithshëm përshkruan një gamë të gjerë të zonave të mbrojtura, por në praktikë, çdo zonë ndryshon shumë në arsyet e mbrojtjes, përcaktimit dhe menaxhimit të tij. Përveç specifikimit të të dhënave të temës “Zonat e mbrojtura”, ekzistojnë edhe një numër specifikash të tjera për zonat e mbrojtura në nivel kombëtar, evropian dhe ndërkombëtar. Natura 2000 është një specifikim i rëndësishëm, që është përdorur si një *input* në specifikimet e të dhënave INSPIRE në zonat e mbrojtura dhe është referuar në këtë dokument.

Ky specifikim identifikon një skemë aplikimi të thjeshtë të zonave të mbrojtura me një grup shumë të kufizuar tëtributeve themelore, duke përfshirë gjeometrinë, identifikuesin, emrin dhe datën e themelimit ligjor dhe referencën e dokumenteve. Këtu përfshihen vetëm zonat e mbrojtura natyrore (jo trashëgimia kulturore).

Në të gjitha rastet, zonat e mbrojtura kanë një vendndodhje, kufi dhe zonë të njohur, bazuar në marrëveshje ose vendime formale, ligjore ose administrative. Të gjitha zonat e mbrojtura kanë kufij të dallueshëm të tyre, që të përcaktohen në lidhje me ndonjë lloj objekti tjetër gjeohapësinor.

3.2.2 SKEMA E APLIKIMIT DHE DIAGRAMI UML PËR NËNTEMËN “ZONAT E MBROJTURA NATYRORE”

ATTRIBUTE	
◆ PërqindjaSipasEmërimit: Përqindja Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri -- Përqindja sipas emërimit -- Përkufizimi -- Përqindja që bie në emërtimin e zonës. Kjo është përdorur në veçanti për kategorizimin e IUCN. Nëse një vlerë nuk jepet për këtë atribut, supozohet të jetë 100%.	[I detyrueshëm: JO]
◆ Emërtimi: VleratEPërcaktimit Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri -- Emërtimi -- Përkufizimi -- Emërtimi aktual i zonës.	[I detyrueshëm: JO]
◆ SkemaEEmërimit: VleratESkemesSëEmërtimeve Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri -- Skema e emërimit -- Përkufizimi -- Skema nga e cila vjen kodi i emërimit.	[I detyrueshëm: PO]

3.2.3.2 LLOJET E KLASIFIKIMIT

-- Emri--

Llojet e klasifikimit

--Përkufizimi--

Tipi bazë abstrakt, për kodlistat që përmbajnë klasifikimin dhe tipat e emërimit, nën skema të ndryshme.

--Përshkrimi--

Disa prej listave të emërtimeve dhe klasifikimeve janë të mbyllura (për shembull, Natura 2000), ndërsa disa ndryshojnë rregullisht.

-*Tipi i elementit*-

Kodlistë

3.2.3.3 ZONË E MBROJTUR

--Emri--

Zonë e mbrojtur

--Përkufizimi--

Një zonë e caktuar ose e menaxhuar në kuadrin e legjislacionit ndërkombëtar, të komunitetit dhe atë kombëtar për të arritur objektiva specifike të ruajtjes.

--Përshkrimi--

Çdo zonë e mbrojtur ka një kufi të përcaktuar nëpërmjet marrëveshjeve, formave ligjore, administrative ose vendimeve. Krijimi i një zone të mbrojtur normalisht mbështetet nga legjislacioni dhe në këtë mënyrë u jepet rëndësi vendimeve rreth ndryshimit të përdorimit të tokës dhe planifikimit gjeohapësinor. Çdo zonë normalisht zgjidhet si një shembull përfaqësues i një burimi më të gjerë dhe përzgjidhet nëpërmjet një qasje formale të bazuar në kritere. Një zonë e mbrojtur mund të jetë një shtrirje e vazhduar e tokës/detit ose një koleksion i zonave të ndara diskrete, që së bashku përfaqësojnë një zonë të vetme zyrtare të mbrojtur. Kjo klasë ka atributet, kufizimet dhe lidhjet që janë pjesë e skemës së aplikimit të thjeshtë.

-Tipi i elementit-

FeatureType

ATTRIBUTE

◆ DataELigjërimit: Datë-Orë

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Data e ligjërimit

-- Përkufizimi --

Data kur u krijua zona e mbrojtur. Kjo është data kur u krijua objekti në realitet dhe jo data e paraqitjes së saj në një sistem informacioni.

-- Përshkrimi --

Shënim. Në rastin e zonave nga Natura 2000, një zonë e mbrojtur mund të kalojë nëpër disa faza të ndryshme (për shembull, propozohet si SCI, e konfirmuar si SCI, e caktuar si SAC). Një version i ri i faqes është krijuar për secilën prej këtyre fazave të ndryshme (për shkak se ka një ndryshim në përcaktimin), dhe versioni i ri duhet të ketë datën në të cilën skena e re është caktuar ligjërisht si DataLigjoreEThemelimit (për shembull, kur është caktuar si një SAC, versioni për SAC do të ketë datën e përcaktimit si datë e ligjërimit).

[I detyrueshëm: PO]

◆ EmërtimiIZonës: LlojiEmërtimit

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Emërtimi i zonës

-- Përkufizimi --

Emërtimi i zonës së mbrojtur.

-- Përshkrimi --

Emërtimi i zonës kërkohet, ku përcaktimi mund të jetë i disponueshëm, duke përdorur një numër skemash të ndryshme përcaktimesh, të gjitha këto mund të vendosen në kodlistën të VleratESkemësSëEmërtimit.

[I detyrueshëm: PO]

◆ DokumentiILigjërimit: Citim

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Dokumenti i ligjërimit

-- Përkufizimi--

Një citim teksti, që i referohet aktit ligjor që krijoi zonën e mbrojtur.

[I detyrueshëm: PO]

◆ EmërtimiIKlasifikimit: LlojiEmërtimit

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Emërtimi i klasifikimit

-- Përkufizimi--

Emërtimi i skemës së klasifikimit.

[I detyrueshëm: PO]

◆ EmërtimiIZonësSëMbrojtur: EmërtimetGjeografike

Shumëllojshmëria: [0..*]

-- Emri--

Emërtimi i Zonës së Mbrojtur

-- Përkufizimi --

Emri i zonës së mbrojtur.

-- Përshkrimi--

ATTRIBUTE

Shënim 1. Mund të shprehen disa emra në gjuhë të ndryshme.

Shënim 2. Rekomandohet që gjuha e emrit (pjesë e llojit të të dhënave EmërtimetGjeografike) të plotësohet aty ku është e mundur. Ky është një atribut i rëndësishëm identifikues i një zone të mbrojtur.

[I detyrueshëm: PO]

◆ FillimiICiklitJetësor: Datë-Orë

Shumëllojshmëria: [0..1]

-- Emri --

Fillimi i ciklit jetësor

-- Përkufizimi --

Data dhe koha në të cilën ky version i objektit gjeohapësinor ishte futur ose ndryshuar në grupin e të dhënave gjeohapësinore.

-- Përshkrimi --

Shënim. Meqenëse ky informacion nuk është gjithmonë i regjistruar automatikisht nga sistemi, por mund të kapet manualisht, dhënia e kohës nuk është e nevojshme këtu. Kjo është arsyeja pse Pozicionimi është zgjedhur si lloj i vlerës në vend të Datë-Orë, që megjithatë, përdoret shpesh në specifikimet e tjera të të dhënave INSPIRE.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Gjeometria: NëVarësi

Shumëllojshmëria: [0..1]

-- Emri --

Gjeometria

-- Përkufizimi--

Gjeometria që përcakton kufirin e zonës së mbrojtur.

-- Përshkrimi--

Gjeometria mund të përcaktohet nga një gamë e gjerë metodash, duke përfshirëurvejimin, digjitalizimin ose referencën vizuale ndaj karakteristikave natyrore ose kufijve kadastralë dhe mund të përcaktohet nga dokumenti ligjor që krijon zonën e mbrojtur. Gjeometria e përfshirë në një grup të dhënash që përdor këtë model të të dhënave ruhet si një gjeometri fikse nga koordinatat, jo duke iu referuar kufijve natyrorë, kadastralë ose administrativë, edhe pse fillimisht mund të jenë përcaktuar nga këto.

[I detyrueshëm: PO]

◆ InspireID: Identifikues

Shumëllojshmëria: [0..1]

-- Emri--

Inspire ID

-- Përkufizimi--

Identifikuesi i objektit të jashtëm të zonave të mbrojtura.

-- Përshkrimi--

Shënim. Një identifikues i objektit të jashtëm është një identifikues i veçantë i objektit i publikuar nga organi përgjegjës, i cili mund të përdoret nga aplikacionet e jashtme për të referuar objektin gjeohapësinor. Identifikuesi është një identifikues i objektit gjeohapësinor, jo një identifikues i fenomenit në realitet.

[I detyrueshëm: PO]

◆ KlasifikimiIZonës: LlojetEKlasifikimeve

Shumëllojshmëria: [1..*]

-- Emri--

Klasifikimi i zonës

-- Përkufizimi--

Klasifikimi i zonës së mbrojtur.

-- Përshkrimi--

ATTRIBUTE	
Kërkohet të paktën një emërtim, por mund të përdoren emërtime, duke përdorur një numër të skemave të ndryshme të emërtimeve, të cilat mund të vendosen në kodelistën VleratESkemësSëEmërtimeve.	
[I detyrueshëm: PO]	
◆ LlojetEZonaveTëMbrojtura: VleratELlojeveTëZonaveTëMbrojtura Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri-- Llojet e zonave të mbrojtura -- Përkufizimi-- Zonat e mbrojtura mjedisore, sipas llojit të interesit për të cilin ka marrë statusin e mbrojtjes.	[I detyrueshëm: PO]
◆ PërfundimiICiklitJetësor: Datë-Orë Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri-- Përfundimi i ciklit jetësor. -- Përkufizimi -- Data dhe koha në të cilën ky version i objektit gjeohapësinor u zëvendësua ose u veçua në grupin e të dhënave gjeohapësinore. -- Përshkrimi -- Shënim. Meqenëse ky informacion nuk është gjithmonë i regjistruar automatikisht nga sistemi, por mund të kapet manualisht, dhënia e kohës nuk është e nevojshme këtu. Kjo është arsyeja pse Pozicionimi është zgjedhur si lloji i vlerës në vend të Datë-Orë.	[I detyrueshëm: JO]
◆ QëllimiIMbrojtjesSëZonës: VleratEQëllimitTëMbrojtjes Shumëllojshmëria: [1..*] -- Emri-- Qëllimi i mbrojtjes së zonës -- Përkufizimi-- Klasifikimi i zonës së mbrojtur bazuar në qëllimin e mbrojtjes. -- Përshkrimi-- Zona mund të ketë më shumë se një klasifikim.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Zonimi: VleratEZonimit Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri-- Zonimi -- Përkufizimi-- Klasifikim i territorit të zonës së mbrojtur, sipas rëndësisë së habitateve dhe të ekosistemeve që bëjnë pjesë në to.	[I detyrueshëm: JO]

3.2.3.4 VLERAT E SKEMËS SË EMËRTIMEVE

-- Emri--

Vlerat e skemës së emërtimeve

-- Përkufizimi--

Skema e përdorur për të caktuar një emërtim për zonat e mbrojtura.

-- Përshkrimi--

Shënim 1. Skemat mund të njihen ndërkombëtarisht (p.sh., Natura 2000 ose skemat e Rrjetit Emerald), ose mund të jenë skema kombëtare (për shembull, emërtimet e përdorura për ruajtjen e natyrës në një vend të caktuar).

Shënim 2. Në mënyrë tipike, kjo kodlistë do të zgjerohet me skemat e kodeve të përdorura brenda Shteteve Anëtare.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
◆ IUCN -- Emri -- IUCN -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur ka një klasifikim dhe përdorur skemën e klasifikimit të Bashkimit Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës.
◆ KonventaETrashëgimisëBotëroreUNESCO -- Emri -- Konventa e Trashëgimisë Botërore UNESCO -- Përkufizimi-- Zonat e Mbrojtura kane një emërtim sipas Konventës së Trashëgimisë Botërore UNESCO.
◆ KonventaRamsar -- Emri -- Konventa Ramsar -- Përkufizimi-- Zonat e mbrojtura kane një emërtim sipas Konventës Ramsar. -- Përshkrimi-- Konventa Ramsar siguron kuadrin për veprim kombëtar dhe bashkëpunim ndërkombëtar për ruajtjen dhe mirëpërdorimin e ligatinave dhe burimeve të tyre.
◆ Natura2000 -- Emri -- Natura 2000 -- Përkufizimi-- Zonat e mbrojtura kanë një emërtim, sipas direktivës së habitateve (92/43/EEC) ose direktivës së shpendëve (79/409/EEC).
◆ ProgramiIUNESCONjeriuDheBiosfera: -- Emri -- Programi UNESCO, Njeriu dhe Biosfera -- Përkufizimi-- Zonat e mbrojtura kane një emërtim sipas programit UNESCO, Njeriu dhe Biosfera.
◆ RegjistriKombëtarIMonumenteve -- Emri -- Regjistri kombëtar i monumenteve -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur ka një klasifikim, duke përdorur skemën e klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ RrjetiEmerald -- Emri -- Rrjeti Emerald -- Përkufizimi-- Zonat e mbrojtura kanë një emërtim sipas RrjetitEmerald. -- Përshkrimi-- Rrjeti Emerald është një rrjet ekologjik për të ruajtur florën dhe faunën e egër dhe habitatet e tyre natyrore në Evropë.

3.2.3.5 VLERAT E ZONIMIT TË ZONAVE TË MBROJTURA

-- Emri --

Vlerat e zonimit të zonave të mbrojtura

-- **Përkufizimi** --

Vlerat e mundshme të klasifikimit të zonimit për zonat e mbrojtura. Klasifikim i territorit të zonës së mbrojtur sipas rëndësisë së habitateve dhe ekosistemeve që bëjnë pjesë në to.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 ZonaA -- Emri -- Zona A -- Përkufizimi -- Klasifikim i rëndësisë së parë.
 ZonaB -- Emri -- Zona B -- Përkufizimi -- Klasifikim i rëndësisë së dytë.
 ZonaC -- Emri -- Zona C -- Përkufizimi -- Klasifikim i rëndësisë së tretë.
 ZonaD -- Emri -- Zona D -- Përkufizimi -- Klasifikim i rëndësisë së katërt.

3.2.3.6 VLERAT E LLOJEVE TË ZONAVE TË MBROJTURA

-- **Emri** --

Vlerat e llojeve të zonave të mbrojtura

-- **Përkufizimi**--

Zonat e mbrojtura mjedisore, sipas llojit të interesit për të cilin ka marrë statusin e mbrojtjes.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 Kombëtare -- Emri -- Kombëtare -- Përkufizimi -- Zonë me interes kombëtar.
 Ndërkombëtare -- Emri -- Ndërkombëtare -- Përkufizimi -- Zonë me interes ndërkombëtar

3.2.3.7 VLERAT E QËLLIMIT TË MBROJTJES

-- **Emri** --

Vlerat e qëllimit të mbrojtjes

-- **Përkufizimi--**

Klasifikimi i zonave të mbrojtura bazuar në qëllimin e mbrojtjes.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 RuajtjaENatyrës -- Emri -- Ruajtja e natyrës -- Përkufizim -- Zona e mbrojtur që ka si qëllim ruajtjen e diversitetit biologjik.
 RuajtjaEArkeologjisë -- Emri -- Ruajtja e arkeologjisë -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur që ka si qëllim ruajtjen e trashëgimisë arkeologjike.
 RuajtjaETrashëgimisëKulturore -- Emri -- Ruajtja e trashëgimisë kulturore -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur që ka si qëllim ruajtjen e trashëgimisë kulturore.
 QëndrueshmëriaEkologjike -- Emri -- Qëndrueshmëria ekologjike -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur që ka si qëllim ruajtjen e qëndrueshmërisë ekologjike.
 Peizazhi -- Emri -- Peizazhi -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur që ka si qëllim ruajtjen e karakteristikave të peizazhit.
 Mjedisi -- Emri -- Mjedisi -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur që ka si qëllim ruajtjen e qëndrueshmërisë së mjedisit.
 Gjeologjia -- Emri -- Gjeologjia -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur që ka si qëllim ruajtjen e karakteristikave gjeologjike.

3.2.3.8 VLERAT SIPAS IUCN-së

-- **Emri** --

Vlerat sipas IUCN-së

-- **Përkufizimi** --

Një kodlistë për skemën e klasifikimit të Bashkimit Ndërkombëtar të Ruajtjes së Natyrës.

-- **Përshkrimi** --

Kategoritë e zonave të mbrojtura mjedisore (sipas kategorizimit IUCN) janë:

1. Kategoria I;
2. Kategoria II;

3. Kategoria III;
4. Kategoria IV;
5. Kategoria V;
6. Kategoria VI.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
◆ MonumentNatyror -- Emri – Monument natyror -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument natyror, sipas skemës së klasifikimit të IUCN-së, kategoria III.
◆ ParkKombëtar -- Emri – Park kombëtar -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një park kombëtar sipas skemës së klasifikimit të IUCN-së, kategoria II.
◆ PeizazhIMbrojtur -- Emri – Peizazh i mbrojtur -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një peizazh i mbrojtur tokësor ose detar, sipas skemës së klasifikimit të IUCN, kategoria V. Këtu bën pjesë edhe kurora e gjelbër.
◆ RezervaStrikteNatyrore -- Emri – Rezerva strikte natyrore -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një rezervë strikte natyrore, sipas skemës së klasifikimit të IUCN-së, kategoria I-a.
◆ ZonaEEgër -- Emri – Zona e egër -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një zonë e egër sipas skemës së klasifikimit të IUCN-së, kategoria I-b.
◆ ZonaEMenaxhimitTëSpecieve/Habitatit -- Emri – Zona e menaxhimit të specieve/habitateve -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një zonë për menaxhimin e specieve dhe habitateve, sipas skemës së klasifikimit të IUCN, kategoria IV. Këtu bëjnë pjesë dhe parqet natyrore bashkiake.
◆ ZoneEmbrojturEBurimeveTëMenaxhuara: -- Emri – Zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara. -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara, sipas skemës së klasifikimit të IUCN-së, kategoria VI.

3.2.3.9 VLERAT SIPAS NATURA 2000

-- **Emri** –

Vlerat sipas Natura 2000

-- **Përkufizimi** --

Një kodlistë për skemën e emërimit të Natura 2000.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 ZonëEMbrojturEVeçantëEPropozuar -- Emri -- Zonë e mbrojtur e veçantë e propozuar. -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur është propozuar si një zonë me mbrojtje të veçantë, sipas Natura 2000.
 ZonëEVeçantëRuajtjeje -- Emri -- Zonë e veçantë ruajtjeje -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur është emërtuar si një zonë e veçantë ruajtjeje, sipas Natura 2000.
 ZonëMeInteresPërKomunitetin -- Emri -- Zonë me interes për komunitetin -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur është emërtuar si një zonë me interes për komunitetin, sipas Natura 2000.
 ZonëMeInteresPërKomunitetinEPropozuar -- Emri -- Zonë me interes për komunitetin e propozuar -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur është propozuar si një zonë me interes për komunitetin, sipas Natura2000.
 ZonëMeMbrojtjeTëVecantë -- Emri -- Zonë me mbrojtje të veçantë -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur është emërtuar si një zonë me mbrojtje të veçantë.

3.2.3.10. VLERAT SIPAS PROGRAMIT UNESCO, NJERIU DHE BIOSFERA

-- **Emri** --

Vlerat sipas Natura 2000

-- **Përkufizimi**--

Një kodlistë sipas skemës së klasifikimit të Programit të Trashëgimisë Botërore Njeriu dhe Biosfera.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 RezervaEBiosferës -- Emri -- Rezerva e biosferës -- Përkufizimi -- Zona e mbrojtur është emërtuar si rezervë e biosferës, sipas Programit të Trashëgimisë Botërore, Njeriu dhe Biosfera.

3.2.3.11 VLERAT SIPAS PROGRAMIT UNESCO TË TRASHËGIMISË BOTËRORE

-- **Emri** --

Vlerat sipas programit UNESCO të trashëgimisë botërore

-- **Përkufizimi--**

Një kodlistë sipas skemës së emërimit të trashëgimisë botërore (UNESCO).

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE

◆ Kulturore:

-- **Emri –**

Kulturore

-- **Përkufizimi--**

Zona e mbrojtur është emërtuar si një zonë e trashëgimisë kulturore botërore.

◆ Natyrore:

-- **Emri –**

Natyrore

-- **Përkufizimi--**

Zona e mbrojtur është emërtuar si një zonë e trashëgimisë natyrore botërore.

◆ TëPërziera:

-- **Emri –**

Të përziera

-- **Përkufizimi--**

Zona e mbrojtur është emërtuar si një zonë e përzier e trashëgimisë botërore.

3.2.3.12 VLERAT SIPAS RAMSAR

-- **Emri –**

Vlerat sipas Ramsar

-- **Përkufizimi--**

Një kodlistë sipas skemës së emërimit të Konventës Ramsar.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE

◆ ZonatRamsar

-- **Emri –**

Zonat Ramsar

-- **Përkufizimi--**

Zona e mbrojtur është emërtuar sipas Konventës Ramsar.

3.2.3.13 VLERAT E REGJISTRIT TË EMËRTIMEVE TË MONUMENTEVE KOMBËTARE

-- **Emri –**

Vlerat e regjistrimit të emërtimeve të monumenteve kombëtare

-- **Përkufizimi--**

Një kodlistë për skemën e klasifikimit të Regjistrit Kombëtar të Monumenteve

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE

◆ AgrikulturorDheJetësor

-- **Emri –**

Agrikulturor dhe jetësor

-- **Përkufizimi--**

Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument agrikulturor ose jetësor, sipas skemës së klasifikimit të

ATTRIBUTE
Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve. ◆ Argëtues -- Emri -- Argëtues -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument argëtues, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Civil -- Emri -- Civil -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument civil, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Detar -- Emri -- Detar -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument detar, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Edukues -- Emri -- Edukues -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument edukues ,sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ FurnizimiMeUjëDheDrenazhimi -- Emri -- Furnizimi me ujë dhe drenazhimi -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument i furnizimit me ujë dhe drenazhimit, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Industrial -- Emri -- Industrial -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument industrial, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Komunikues: -- Emri -- Komunikues -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument komunikimi, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Mbrojtje -- Emri -- Mbrojtje -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument mbrojtje, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.

ATTRIBUTE
◆ Monument -- Emri – Monument -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument, me disa forma të paklasifikuara, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave të Monumenteve Kombëtare
◆ ParqeDheHapësiraUrbane -- Emri – Parqe dhe hapësira urbane -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument park ose hapësirë urbane, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Përkujtimor -- Emri – Përkujtimor -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument përkujtimor, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ RitualeFetareDheFunerale: -- Emri – Rituale, fetare dhe funerale -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument fetar, ritual ose funeral, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ ShëndetiDheMirëqenia -- Emri – Shëndeti dhe mirëqenia -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument shëndeti dhe mirëqenie, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Transporti -- Emri – Transporti -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument i transportit, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Tregtar: -- Emri – Tregtar -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument tregtar, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Vendës -- Emri – Vendës -- Përkufizimi-- Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument vendas, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.
◆ Vendbanim -- Emri –

ATTRIBUTE

Vendbanim

-- Përkufizimi--

Zona e mbrojtur klasifikohet si një monument vendbanimi, sipas skemës së klasifikimit të Regjistrave Kombëtarë të Monumenteve.

3.3 PËRSHKRIMI I NËNTEMËS “TRASHËGIMIA KULTURORE”

3.3.1 PARATHËNIE

Trashëgimi kulturore është tërësia e pasurive kulturore, materiale dhe jomateriale, si pjesë e pasurisë kombëtare të një vendi, të cilat shprehin, identitetin, njohuritë traditat, besimet, si dhe pasuritë kulturore të peizazhit. Pasuri kulturore të trashëgimisë kulturore janë:

Pasuri kulturore të paluajtshme, ku përfshihen:

- Arkeologjike: gjurmët materiale të aktivitetit të njeriut, të cilat janë të pandashme nga mjedisi në të cilin ato janë krijuar, duke u identifikuar nëpërmjet gërmimeve arkeologjike;

- Historike: ndërtesat, instalimet, strukturat e tjera, që kanë lidhje me ngjarje historike dhe personalitete historike;

- Arkitektonike dhe strukturore: ndërtesat, instalimet, strukturat, pjesë apo kombinime të tyre, të cilat kanë vlera historike, estetike, teknike, kulturore, teknologjike, hapësinore dhe funksionale;

- Artistike: veprat e arteve të bukura dhe të aplikuara, të cilat janë elemente të pandashme të mjedisit në të cilin ndodhen ose për të cilin ato janë krijuar;

- Urbane: pjesë të dallueshme të territoreve dhe të komuniteteve, elemente të të cilave janë të ndërlydhura në hapësirë dhe mund të dallohen topografikisht;

- Arti në park dhe kopsht: parqe historike dhe kopshte me rëndësi për zhvillimin e artit dhe shkencës në kopsht;

- Etnografik: provat materiale të stilit të jetesës, zejtarisë, aftësitë, ritualet dhe besimet që kanë të bëjnë me mjedisin hapësinor;

- Shtigje kulturore: kombinimi i një rruge historike, pjesë e një rruge tradicionale dhe sitet e bashkëngjitura të trashëgimisë kulturore të paluajtshme dhe peizazheve.

- Pasuri kulturore të luajtshme, ku përfshihen:

- Arkeologjike: objekte të luajtshme, të zbuluara nën tokë, në sipërfaqe të saj ose nënujë, duke dëshmuar përkatësinë e tyre në epoka dhe qytetërime të studiuara nga arkeologjia;

- Etnografike: sende të luajtshme, që dëshmojnë për mënyrën e jetesës dhe të punës, traditat, zakonet, ritualet, besimet dhe zejtarinë, të cilat mundësojnë studimin e karakteristikave etnike dhe ndryshimet në kulturën materiale e jomateriale;

- Historike: pasuri të luajtshme, të lidhura me evente të rëndësishme historike dhe personalitete;

- Artistike: veprat e arteve të bukura në të gjitha teknikat dhe varietetet e tyre, duke përfshirë mostrat filatelike;

- Teknike: produkte të kulturës teknike;

- Arkivat: dokumente me rëndësi kulturore e shkencore, pavarësisht nga koha, vendndodhja dhe teknika e ekzekutimit të tyre; dorëshkrime me vlera kulturore, që datojnë para përfundimit të shekullit të 18-të, botime të vjetra, të rralla dhe të vlefshme, me rëndësi shkencore, kulturore, poligrafike ose bibliografike;

- Letrare: vlera kulturore dokumentare dhe fizike, që lidhen me historinë e përgjithshme të letërsisë.

- Pasuri kulturore jomateriale, ku përfshihen:

- Folklori muzikor instrumental; folklori instrumental; folklori gojor; folklori koreografik; folklori muzikor vokal; lojërat popullore të ruajtura në kujtesë, të shkruara ose të regjistruara;

- Artet popullore të shfaqjes, ritualet dhe spektaklet popullore;

- Dukuritë, njohjet dhe praktikat e vjetra tradicionale, të lidhura me natyrën dhe gjithësinë;

- Dijebërja, lidhur me artizanatin dhe gatimet tradicionale;

- Besimet, doket dhe zakonet popullore;
- Praktikrat folklorike, me shprehjet e ndryshme të tyre;
- Aftësi dhe dije të lidhura me zanatet tradicionale, si: zanatet folklorike, zanatet për kostumet tradicionale, për arkitekturën folklorike, për aspektet shtëpiake;
- Format e jetëzimit të gjuhës shqipe dhe të gjuhëve të komuniteteve të tjera;

Pasuri kulturore materiale dhe jomateriale, që zbulohen ose krijohen, pavarësisht nga pronësia, mbrohen nga shteti. Institucionet shtetërore, të specializuara sipas kritereve shkencore, bëjnë përcaktimin e vlerave të objekteve të trashëgimisë kulturore, të deklaruara si të tilla, pronë e çdo personi fizik apo juridik, si dhe dokumentimin e tyre. Këto objekte, në mënyrë të detyrueshme, duhet të regjistrohen në Qendrën Kombëtare të Inventarizimit të Pasurive Kulturore, e cila lëshon pasaportën e objektit në bazë të këtyre të dhënave. Çdo ndryshim i pronësisë së objektit duhet të regjistrohet në Qendrën Kombëtare të Inventarizimit të Pasurive Kulturore.

3.3.2 SKEMA E APLIKIMIT DHE DIAGRAMI UML PËR NËNTEMËN “TRASHËGIMIA KULTURORE”

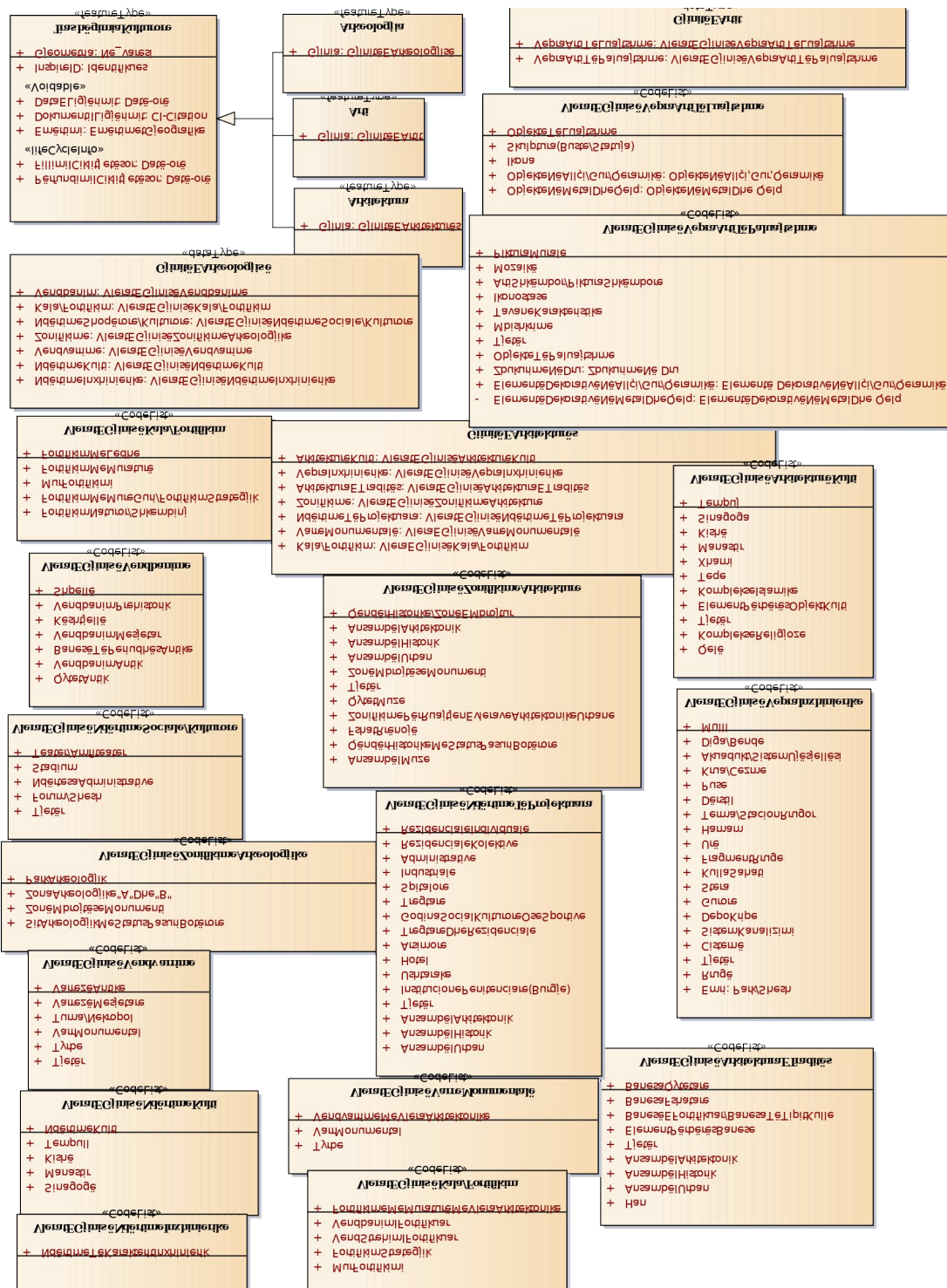

Figura 4: Skema e aplikimit për nëntemën “Trashëgimia kulturore”

3.3.3 KATALOGU I TIPOLOGJISË

3.3.3.1 ARKEOLOGJIA

--Emri--

Arkeologjia

-Përkufizimi-

Fusha e arkeologjisë përfshin pasuritë arkeologjike që janë monumente, vendbanime historike të llojeve të ndryshme, objekte ose pjesë veprash ndërtimore apo vendbanimesh, të dala prej

gërmimeve arkeologjike, me vlera-historiko kulturore.

-Përshkrimi-

Fusha e arkeologjisë përbëhet nga 7 gjini.

-Tipi i elementit-

FeatureType

ATTRIBUTE

◆ Gjinia: GjinitëEArkeologjisë

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Gjinia e arkeologjisë

--Përkufizimi--

Gjinia e arkeologjisë është një nënfushë, e fushës së arkeologjisë.

-Përshkrimi-

Gjinitë e arkeologjisë janë vendbanim, kala/fortifikim, ndërtime sociale/kulturore, zonifikime, vendvarrime, ndërtime kulturi, ndërtime inxhinierike.

[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.2 ARKITEKTURA

--Emri--

Arkitekturë

-Përkufizimi-

Fusha e arkitekturës përfshin objekte të trashëgimisë ndërtimore materiale-individuele ose jo, të cilat mbartin një tërësi vlerash të spikatura arkitektonike, historike, kulturore dhe etnografike, si dëshmi e pranisë dhe e veprimtarisë njerëzore në një territor të caktuar dhe me rëndësi shkencore e kulturore.

-Përshkrimi-

Fusha e arkitekturës përbëhet nga 7 gjini.

-Tipi i elementit-

FeatureType

ATTRIBUTE

◆ Gjinia: GjinitëEArkitekturës

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Gjinia e arkitekturës

-Përkufizimi-

Gjinia e arkitekturës është një nënfushë e fushës së arkitekturës.

-Përshkrimi-

Gjinitë e arkitekturës janë arkitekturë kulturi, vepra inxhinierike, arkitektura e traditës, zonifikime, ndërtime të projektuara, varre monumentale, kala/fortifikim.

[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.3 ARTI

--Emri--

Arti

- Përkufizimi-

Fusha e artit përfshin veprat e artit material të fushave të ndryshme: pikturë, skulpturë, mozaik, vepra artizanale, me vjetërsi mbi 100-vjeçare, të cilat ruhen për rëndësinë e tyre historike, kulturore, etnografike dhe shkencore, si dhe dokumente arkivore me rëndësi historike kombëtare ose dorëshkrime, botime, libra ose periodikë me vlera të veçanta historike dhe bibliografike.

-Përshkrimi-

Fusha e artit përbëhet nga 2 gjini.

-Tipi i elementit-

FeatureType

ATTRIBUTE

◆ Gjinia: GjinitëEArtit

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Gjinia e artit

--Përkuftizimi--

Gjinia e artit është një nënfushë e tipologjisë së artit.

-Përshkrimi-

Gjinitë e artit janë vepra arti të luajtshme dhe vepra arti të paluajtshme.

[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.4 GJINITË E ARKEOLOGJISË

--Emri--

Gjinitë e arkeologjisë

-Përkuftizimi-

Gjinitë e arkeologjisë janë 5 nënndarje të fushës së arkeologjisë.

-Përshkrimi-

Gjinitë e arkeologjisë janë vendbanim, kala/fortifikim, ndërtime sociale/kulturore, zonifikime, vendvarrime, ndërtime kult, ndërtime inxhinierike.

-Tipi i elementit-

DataType

ATTRIBUTE

◆ Kala/Fortifikim: VleratEGjinitëKala/Fortifikim

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Kala/fortifikime

-Përkuftizimi-

Janë ato objekte të trashëgimisë kulturore në gjendje rrënojë ose të plotë, me funksion fillestar mbrojtje, ku mund të strehoheshin trupa ushtarake ose civile, pa dallim të periudhës së ndërtimit.

-Përshkrimi-

Objektet e fortifikimit mund të jenë ndërtuar në mbrojtje të një vendstrehimi individual ose të një grup-ndërtesash, apo të një qendre të tërë banimi.

[I detyrueshëm: PO]

◆ NdërtimeSociale/Kulturore: VleratEGjinitëNdërtimeSociale/Kulturore

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Ndërtime sociale/kulturore

-Përkuftizimi-

Janë ato objekte të trashëgimisë kulturore, që i përkasin kryesisht periudhës antike dhe funksioni fillestar i së cilave ka qenë me karakter shoqëror, sportiv, kulturor ose administrativ.

[I detyrueshëm: PO]

ATTRIBUTE	
 Vendbanim: VleratEGjinisëVendbanim Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Vendbanim -Përkufizimi- Janë ato objekte të trashëgimisë kulturore arkeologjike, në të cilat është dëshmuar prania dhe veprimtaria e jetës njerëzore, që nga gjurmët më të hershme në prehistori deri në antikitet. -Përshkrimi- Këto vendbanime mund të jenë natyrore (shpella) ose të ndërtuara nga njeriu. [I detyrueshëm: PO]	
 Vendvarrime: VleratEGjinisëVendvarrime Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Vendvarrime -Përkufizimi- Janë ato objekte të trashëgimisë kulturore arkeologjike, pa dallim periudhe në të cilën janë krijuar, në gjendje rrënojë apo të plotë, të dala nga gërmimet arkeologjike ose jo. -Përshkrimi- Këto objekte kanë shërbyer si vendvarrime që në kohën e ndërtimit të tyre, mund të jenë varre të veçuara ose të organizuara në varrezë. [I detyrueshëm: PO]	
 Zonifikime: VleratEGjinisëZonifikimeArkeologjike Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Zonifikime -Përkufizimi- Janë ato zona, kufijtë e së cilave dhe rregullorja përkatëse e administrimit janë të përcaktuara nëpërmjet aktesh nënligjore. -Përshkrimi- Zonifikimet kanë për qëllim mbrojtjen në tërësinë e tyre të: vlerave kulturore, pezazhistike dhe mjedisore; rrënojave arkeologjike mbi dhe nëntokësore, të një objekti, parku arkeologjik ose të një zone arkeologjike. [I detyrueshëm: PO]	
 NdërtimeKulti: VleratEGjinisëNdërtimeKulti Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Ndërtime kulti -Përkufizimi- Ndërtime kulti. [I detyrueshëm: PO]	
 NdërtimeInxhinierike: VleratEGjinisëNdërtimeInxhinierike Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Ndërtime inxhinierike -Përkufizimi- Ndërtime inxhinierike. [I detyrueshëm: PO]	

3.3.3.5 GJINITË E ARTIT

--Emri--

Gjinitë e artit

--Përkufizimi--

Gjinitë e artit janë dy nënndarje të fushës së artit.

--Përshkrimi--

Gjinitë e artit janë vepra arti të luajtshme dhe vepra arti të paluajtshme.

-Tipi i elementit-

DataType

ATTRIBUTE

◆ VepraArtiTëLuajtshme: VleratEGjinitëVepraArtiTëLuajtshme

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Vepra arti të luajtshme

--Përkufizimi--

Janë ato objekte të trashëgimisë kulturore, fizikisht të lëvizshëm nga pozicioni i tyre krijimit ose i gjetjes.

--Përshkrimi--

Këto objekte kanë vjetërsi mbi 100-vjeçare dhe janë të regjistruar në Qendrën Kombëtare të Inventarizimit të Pasurive Kulturore.

[I detyrueshëm: PO]

◆ VepraArtiTëPaluajtshme: VleratEGjinitëVepraArtiTëPaluajtshme

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Vepra arti të paluajtshme

--Përkufizimi--

Janë ato objekte të trashëgimisë kulturore, me vjetërsi mbi 100-vjeçare, pjesë integrale e një objekti ndërtimor, monument kulture ose jo, shkëputja e të cilëve nga pozicioni fillestar është i pamundur.

[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.6 Gjinitë e arkitekturës

--Emri--

Gjinitë e arkitekturës

--Përkufizimi--

Gjinitë e arkitekturës janë 5 nënndarje të fushës së arkitekturës.

-Përshkrimi-

Gjinitë e arkitekturës janë arkitekturë kulturi, vepra inxhinierike, arkitektura e traditës, zonifikime, ndërtime të projektuara, varre monumentale, kala/fortifikim.

-Tipi i elementit-

DataType

ATTRIBUTE

◆ NdërtimeTëProjektuara: VleratEGjinitëNdërtimeTëProjektuara

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Ndërtime të projektuara

-Përkufizimi-

Janë objekte të trashëgimisë kulturore, të cilët ruhen për vlerat e tyre arkitektonike dhe historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës në të cilën janë ndërtuar.

-Përshkrimi-

Në këtë grup futen objekte të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shekullit të 20-të.

[I detyrueshëm: PO]

◆ ArkitekturaETraditës: VleratEGjinitëArkitekturaETraditës

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Arkitektura e traditës

ATTRIBUTE	
-Përkufizimi- Janë ato objekte të trashëgimisë kulturore (ndërtesa pa projekt ose të ndërtuara nga mjeshtrit), të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike, si dëshmi konkrete e stilit të arkitekturës vernakulare, e cila në thelb të saj ka ndërtimin e objektit kryesisht banesë, në funksion të nevojave lokale të njeriut, familjes ose komunitetit; përdorimin e materialeve ndërtimore lokale, si dhe reflekton traditat lokale të ndërtimit.	[I detyrueshëm: PO]
 ArkitekturëKulti: VleratEGjinisëArkitekturëKulti Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Arkitekturë kulti --Përkufizimi-- Janë objektet e trashëgimisë kulturore materiale, të cilat mbartin vlera me karakter historik, arkitektonik ose shpirtëror, domethënëse për besimet e ndryshme fetare ose për besimin pagan. --Përshkrimi-- Këto objekte janë me vjetërsi kryesisht mbi 100-vjeçare.	[I detyrueshëm: PO]
 VepraInxhinierike: VleratEGjinisëVepraInxhinierike Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Vepra inxhinierike --Përkufizimi-- Janë të gjithë ato objekte të trashëgimisë kulturore me karakter ndërtimor, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë njerëzore dhe mjeshtërisë ndërtimore, të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
 Zonifikime: VleratEGjinisëZonifikimeArkitekture Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Zonifikime --Përkufizimi-- Janë ato zona, kufijtë e të cilave, si dhe rregullorja përkatëse e administrimit, janë të përcaktuara nëpërmjet aktesh nënligjore. --Përshkrimi-- Zonifikimet kanë për qëllim mbrojtjen në tërësinë e tyre të vlerave kulturore dhe peizazhistike të një objekti, ansambli arkitektonik ose urban, apo të një qendre historike.	[I detyrueshëm: PO]
 VarreMonumentale: VleratEGjinisëVarreMonumentale Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Varre monumentale -Përkufizimi- Varre monumentale.	[I detyrueshëm: PO]
 Kala/Fortifikim: VleratEGjinisëKala/Fortifikim Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Kala/fortifikim -Përkufizimi- Kala/fortifikim.	[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.7 TRASHËGIMIA KULTURORE

--Emri--

Trashëgimia kulturore

-- Përkufizim--

Trashëgimia kulturore është pasuria kulturore dhe materiale me vlera historiko-kulturore.

-Tipi i elementit-

FeatureType

ATTRIBUTE

◆ DataELigjërimit: Datë-Orë

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Data e ligjërimit

-- Përkufizimi --

Data kur u krijua zona e mbrojtur. Kjo është data e krijimit të objektit në realitet dhe jo data e paraqitjes së tij në një sistem informacioni.

-- Përshkrimi --

Shënim. Në rastin e zonave nga Natura 2000, një zonë e mbrojtur mund të kalojë nëpër disa faza të ndryshme (për shembull, propozohet si SCI, e konfirmuar si SCI, e caktuar si SAC). Një version i ri i faqes është krijuar për secilën prej këtyre fazave të ndryshme (për shkak se ka një ndryshim në përcaktimin) dhe versioni i ri duhet të ketë datën në të cilën skena e re është caktuar ligjërisht si DaraLigjoreEThemelimit (për shembull, kur është caktuar si një SAC, versioni për SAC do të ketë datën e përcaktimit si Datë e ligjërimit).

[I detyrueshëm: PO]

◆ DokumentiILigjërimit: CI-Citation

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Dokumenti i ligjërimit

-- Përkufizimi --

Një URL ose citim teksti që i referohet aktit ligjor që krijoi zonën e mbrojtur.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Emërtimi: EmërtimetGjeografike

Shumëllojshmëria: [0..1]

--Emri--

Emërtimi

-- Përkufizimi--

Emërtimi gjeografik i zonës së mbrojtur.

-- Përshkrimi --

Shënim 1. Mund të shprehen disa emra në gjuhë të ndryshme.

Shënim 2. Rekomandohet që gjuha e emrit (pjesë e llojit të të dhënave të EmërtimeveGjeografike) të plotësohet aty ku është e mundur. Ky është një atribut i rëndësishëm identifikues i një zone të mbrojtur.

[I detyrueshëm: PO]

ATTRIBUTE
🔹 FillimiICiklitJetësor: Datë-Orë Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri -- Fillimi i ciklit jetësor -- Përkufizimi -- Data dhe koha në të cilën ky version i objektit gjeohapësinor është futur ose ndryshuar në grupin e të dhënave gjeohapësinore. -- Përshkrimi -- Shënim. Meqenëse ky informacion nuk është gjithmonë i regjistruar automatikisht nga sistemi, por mund të kapet manualisht, dhënia e kohës nuk është e nevojshme. Kjo është arsyeja pse Pozicionimi është zgjedhur si lloj i vlerës në vend të Datë-Orë, që megjithatë, përdoret shpesh në specifikimet e tjera të të dhënave INSPIRE. [I detyrueshëm: PO]
🔹 Gjeometria: Në varësi Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri -- Gjeometria -- Përkufizimi-- Gjeometria që përcakton kufirin e zonës së mbrojtur. -- Përshkrimi-- Gjeometria mund të përcaktohet nga një gamë e gjerë metodash, duke përfshirëurvejimin, digjitalizimin ose referencën vizuale ndaj karakteristikave natyrore ose kufijve kadastralë dhe mund të përcaktohet nga dokumenti ligjor që krijon zonën e mbrojtur. Gjeometria e përfshirë në një grup të dhënash që përdor këtë model të të dhënave ruhet si një gjeometri fikse nga koordinatat, jo duke iu referuar kufijve natyrorë, kadastralë ose administrativë, edhe pse fillimisht mund të jenë përcaktuar. [I detyrueshëm: PO]
🔹 InspireID: Identifikues Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri -- Inspire ID -- Përkufizimi-- Identifikuesi i objektit të jashtëm të zonave të mbrojtura. -- Përshkrimi-- Shënim. Një identifikues i objektit të jashtëm është një identifikues i veçantë i objektit i publikuar nga organi përgjegjës, i cili mund të përdoret nga aplikacionet e jashtme për të referuar objektin gjeohapësinor. Identifikuesi është një identifikues i objektit gjeohapësinor, jo një identifikues i fenomenit në realitet. [I detyrueshëm: PO]
🔹 PërfundimiICiklitJetësor: Datë-orë Shumëllojshmëria: [0..1] -- Emri-- Përfundimi i ciklit jetësor. -- Përkufizimi -- Data dhe koha në të cilën ky version i objektit gjeohapësinor zëvendësohet ose veçohet në grupin e të dhënave gjeohapësinore. -- Përshkrimi -- Shënim. Meqenëse ky informacion nuk është gjithmonë i regjistruar automatikisht nga sistemi, por mund të kapet manualisht, dhënia e kohës nuk është e nevojshme këtu. Kjo është arsyeja pse Pozicionimi është zgjedhur si lloj i vlerës në vend të Datë-Orë, që megjithatë, përdoret shpesh në specifikimet e tjera të INSPIRE.

ATTRIBUTE
[I detyrueshëm: JO]

3.3.3.8 VLERAT E GJINISË KALA/FORTIFIKIM

--Emri--

Vlerat e gjinisë Kala/fortifikim

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë Kala/fortifikim ku paraqiten në formën e rrënojave arkeologjike.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
FortifikimMeLedhe --Emri-- Fortifikim me ledhe --Përkufizimi-- Janë fortifikime që i përkasin periudhës së neolitit, me funksion mbrojtës, të ndërtuar në mënyrë të çrregullt për të krijuar një pengesë të çfarëdoshme. --Përshkrimi-- Mund të jenë me gurë në terrenet kodrinore ose me trungje në terrenet fushore. [I detyrueshëm: PO]
FortifikimMeMureGuri/FortifikimStrategjik --Emri-- Fortifikim me mure guri/fortifikim strategjik --Përkufizimi-- Janë ndërtime strategjike me karakter mbrojtës, që i përkasin kryesisht periudhës që nga antikiteti i vonë deri në fund të mesjetës, ndërtuar me mure guri, në funksion të fortifikimeve më të mëdha. [I detyrueshëm: PO]
FortifikimMeMuraturë --Emri-- Fortifikim me muraturë --Përkufizimi-- Janë ndërtime me karakter mbrojtës, që i përkasin kryesisht periudhës që nga bronzi i mesëm deri në mesjetën e hershme, ndërtuar me mure guri, me qëllim mbrojtjen e vendbanimeve të atëhershme. [I detyrueshëm: PO]
MurFortifikimi --Emri-- Mur fortifikimi --Përkufizimi-- Janë ndërtime me karakter mbrojtës, që i përkasin kryesisht periudhës që nga antikiteti i vonë deri në fund të mesjetës, ndërtuar me mure guri, me qëllim mbrojtjen e popullsisë në rast mësymjesh. [I detyrueshëm: PO]
FortifikimNaturor/Shkëmbinj --Emri-- Fortifikim natyror/shkëmbinj --Përkufizimi-- Janë struktura natyrore/shkëmbore, të shfrytëzuara nga popullsia si vendqëndrim për mbrojtje në rast mësymjesh. [I detyrueshëm: PO]

3.3.3.9 VLERAT E GJINISË VENDBANIME

--Emri--

Vlerat e gjinisë Vendbanime

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë Vendbanime.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTES	
◆ Shpellë --Emri-- Shpellë --Përkufizimi-- Janë formacione natyrore shkëmbore në të cilat është vërtetuar prania e njeriut prehistorik, duke e shfrytëzuar si vendbanim.	[I detyrueshëm: PO]
◆ VendbanimMesjetar --Emri-- Vendbanim prehistorik --Përkufizimi-- Janë struktura guri, në gjendje rrënoje, të ndërtuara në periudhën mesjetar me funksion banim.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Kështjellë --Emri-- Gradishta/kështjellë --Përkufizimi-- Janë struktura prej guri ose tulle, në gjendje rrënojë, të ndërtuara gjatë periudhës romake, me funksion banim.	[I detyrueshëm: PO]
◆ VendbanimPrehistorik --Emri-- Vendbanim mesjetar --Përkufizimi-- Janë territoret ku është vërtetuar prania e njeriut, veprimtarisë njerëzore nëpërmjet strukturave prej druri, mbi- ose nëntokësore të përdorura si vendbanime që nga periudhat e hershme të prehistorisë.	[I detyrueshëm: PO]
◆ BanesëTëPeriudhësAntike --Emri-- Banesë të periudhës antike - rrënojë arkeologjike --Përkufizimi-- Territore ku është dëshmuar prania dhe veprimtaria njerëzore nëpërmjet strukturave të banimit të ndërtuara me gurë ose tullë, gjatë periudhës antike; paraardhëset e qyteteve antike.	[I detyrueshëm: PO]
◆ VendbanimAntik --Emri-- Vendbanim antik --Përkufizimi-- Vendbanim i cili nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë Vendbanim.	[I detyrueshëm: PO]
◆ QytetAntik --Emri-- Qytet antik	

ATTRIBUTES
--Përkufizimi-- Janë komplekse ndërtesash të ndërtuar kryesisht në antikitet. [I detyrueshëm: PO]

3.3.3.10 VLERAT E GJINISË NDËRTIME SOCIALE/KULTURORE

--Emri--

Vlerat e gjinisë Ndërtime sociale/kulturore

---Përkufizimi---

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë Ndërtime Sociale/Kulturore.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 Forum/Shesh --Emri-- Forum/shesh --Përkufizimi-- Hapësira publike ku zhvillohej jeta politike, sociale dhe tregtare, në qytetet e periudhës romake. [I detyrueshëm: PO]
 NdërtesaAdministrative --Emri-- Ndërtesa administrative --Përkufizimi-- Struktura në gjendje rrënojë me karakter administrativ, pjesë integrale e qyteteve antike, ndërtuar me gurë të gdhendur. [I detyrueshëm: PO]
 Stadium --Emri-- Stadium --Përkufizimi-- Struktura në gjendje rrënoje me karakter sportiv, pjesë integrale e qyteteve antike, ndërtuar me gurë të gdhendur, me planimetri në formën e një patkoi të zgjatur. [I detyrueshëm: PO]
 Teatër/Amfiteatër --Emri-- Teatër/amfiteatër --Përkufizimi-- Struktura në gjendje rrënoje me karakter shoqëror/kulturor ose sportiv, pjesë integrale e qyteteve antike, ndërtuar me gurë të gdhendur, me planimetri në formë “D” ose “U” (teatër) ose eliptike (amfiteatër) [I detyrueshëm: PO]
 Tjetër --Emri-- Tjetër --Përkufizimi-- Ndërtim shoqëror/kulturor, i cili nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë NdërtimShoqëror/Kulturor. [I detyrueshëm: PO]

3.3.3.11 VLERAT E GJINISË ZONIFIKIME ARKEOLOGJIKE

--Emri--

Vlerat e gjinisë ZonifikimeArkeologjike

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë Zonifikime Arkeologjike.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE

 Park Arkeologjik

--Emri--

Park arkeologjik

--Përkufizimi--

“Park Arkeologjik” është territori i përcaktuar me kufij të qartë që përfshin dëshmi të rëndësishme arkeologjike të mbitokës, nëntokës dhe nënujit dhe bashkëprani të pasurive historike, peizazhit kulturor, i organizuar me elemente të një muzeu në natyrë.

--Përshkrimi--

Rregullore e Parkut Arkeologjik është akti nënligjor i hartuar specifikisht për çdo Park Arkeologjik, me qëllim caktimin e rregullave për mënyrën e administrimit, mbrojtjen, konservimin dhe restaurimin e Parkut Arkeologjik.

 Zona Arkeologjike “A” dhe “B”

--Emri--

Zona arkeologjike “A” dhe “B”

--Përkufizimi--

“Zonë Arkeologjike” është vendi ose peizazhi natyror ku ka objekte arkeologjike, të luajtshme ose të paluajtshme, të gërmuara ose jo, që janë gjendur ose gjenden në sipërfaqe, në tokë ose në ujërat territoriale shqiptare, që mund të studiohen duke përdorur metoda arkeologjike. Në varësi të intensitetit dhe rëndësisë arkeologjike kategorizohen në zonë “A” dhe zonë “B”.

--Përshkrimi--

Zonifikimi miratohet me VKM, sipas propozimit të ministrit përgjegjës për trashëgiminë kulturore. Në zonat arkeologjike “A” është e ndaluar çdo lloj ndërhyrje me karakter ndërtimor. Në zonat arkeologjike “B” lejohen ndërtimet e reja në rastet e përcaktuara në rregulloren e administrimit të këtyre zonave, pas miratimit nga Këshilli Kombëtar i Arkeologjisë. Rregullore e zonës arkeologjike është akti nënligjor i hartuar specifikisht për çdo zonë arkeologjike, me qëllim caktimin e rregullave për mënyrën e administrimit, mbrojtjen, konservimin dhe restaurimin të rrënojave arkeologjike brenda zonës.

 Zonë Mbrojtëse Monumenti

--Emri--

Zonë mbrojtëse monumenti

--Përkufizimi--

“Zonë mbrojtëse” është një territor i përcaktuar me kufij të qartë jashtë qendrës historike, ansamblit arkitektonik/urban, kompleksit arkitektonik.

--Përshkrimi--

Territori rreth zonës arkeologjike dhe monumentit të kulturës, roli i të cilit është mbrojtja e vlerave të këtyre pasurive kulturore dhe sigurimi i dritës, perspektivës, peizazhit kulturor, shikimit, shijimit dhe përdorimit nga publiku.

 Sit Arkeologjik me Status Pasuri Botërore

--Emri--

Sit arkeologjik me status pasuri botërore

--Përkufizimi--

Sit arkeologjik me status pasuri botërore.

[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.12 VLERAT E GJINISË VENDVARRIME

--Emri--

Vlerat e gjinisë Vendvarrime

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë Vendvarrime.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE	
 Tjetër	
--Emri--	
Tjetër	
--Përkufizimi--	
Vendvarrim i cili nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë Vendvarrim.	[I detyrueshëm: PO]
 Tuma/Nekropol	
--Emri--	
Tuma/nekropol	
--Përkufizimi--	
Hapësirë e veçuar e pozicionuar në periferi të qyteteve antike ose përgjatë rrugëve natyrore, e përdorur për një periudhë të gjatë kohore për varrosjen e të vdekurve. Mund të jenë në formë drejtkëndore ose me zhvillim unazor të rrumbullakët ose ovale, të vendosura në terren kodrinor ose të sheshtë.	[I detyrueshëm: PO]
 Tyrbe	
--Emri--	
Tyrbe	
--Përkufizimi--	
Varr monumental i periudhës mesjetare, me formë planimetrike poligonale, mbuluar me kupolë dhe që i kushtohet një kleriku bektashian.	[I detyrueshëm: PO]
 VarrezëAntike	
--Emri--	
Varrezë antike	
--Përkufizimi--	
Hapësirë e veçuar, e përdorur për varrosjen e të vdekurve, ku nëpërmjet materialit arkeologjik të zbuluar është vërtetuar t'i përkasë periudhës antike.	[I detyrueshëm: PO]
 VarrezëMesjetare	
--Emri--	
Varrezë mesjetare	
--Përkufizimi--	
Hapësirë e veçuar, e përdorur për varrosjen e të vdekurve, ku nëpërmjet materialit arkeologjik të zbuluar është vërtetuar t'i përkasë periudhës mesjetare.	[I detyrueshëm: PO]
 VarrMonumental	
--Emri--	
Varr monumental	
--Përkufizimi--	
Varr i trajtuar në formën e një ndërtese, me fasadë të ngjashme me një tempull klasik, kushtuar një personaliteti të rëndësishëm, në botën antike.	[I detyrueshëm: PO]
 VarrezëAntike	
--Emri--	
Varrezë antike	

ATTRIBUTE	
--Përkufizimi-- Varrezë antike.	[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.13 VLERAT E GJINISË NDËRTIME KULTI

--Emri--

Vlerat e gjinisë Ndërtime kult

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë Ndërtime Kult ku paraqiten në formën rrënojave arkeologjike.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE	
 NdërtimeKulti	
--Emri-- Ndërtime kult	
--Përkufizimi-- Ndërtime kult.	[I detyrueshëm: PO]
 Tempull	
--Emri-- Tempull	
--Përkufizimi-- Tempull.	[I detyrueshëm: PO]
 Kishë	
--Emri-- Kishë	
--Përkufizimi-- Kishë.	[I detyrueshëm: PO]
 Manastir	
--Emri-- Manastir	
--Përkufizimi-- Manastir.	[I detyrueshëm: PO]
 Sinagogë	
--Emri-- Sinagogë	
--Përkufizimi-- Sinagogë.	[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.14 VLERAT E GJINISË NDËRTIME INXHINIERIKE

--Emri--

Vlerat e gjinisë Ndërtime Inxhinierike

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë NdërtimeInxhinierike.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 NdërtimeTëKarakteritInxhinierik --Emri-- Ndërtime të karakterit inxhinierik --Përkufizimi-- Ndërtime të karakterit inxhinierik. [I detyrueshëm: PO]

3.3.3.15 VLERAT E GJINISË ARKITEKTURË KULTI

--Emri--

Vlerat e gjinisë ArkitekturëKulti

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë ArkitekturëKulti.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
 ElementPërbërësObjektKulti --Emri-- Element përbërës i objektit të kultit --Përkufizimi-- Janë elemente arkitektonike ose dekorative, pjesë integrale e objekteve të kultit, të cilat nuk janë monument kulture në tërësinë e të gjithë komponentëve, por janë vlerësuar si me rëndësi vetëm për shkak të elementeve të veçantë. [I detyrueshëm: PO]
 Kishë --Emri-- Kishë --Përkufizimi-- Janë ato objekte kulti, në gjendje rrënojë ose jo, pa dallim të periudhës së ndërtimit të tyre, për të cilat është vërtetuar që kanë qenë ndërtuar ose përdorur nga bashkësi të besimtarëve të krishterë (ortodoksë ose katolikë) për falje, rite ose shërbesa të ndryshme fetare. [I detyrueshëm: PO]
 KomplekseIslamike --Emri-- Komplekse islamike --Përkufizimi-- Janë komplekset e ndërtesave të kultit mysliman në gjendje rrënojeë ose jo, pa dallim të periudhës së ndërtimit, të krijuar në shërbim të komunitetit mysliman, për shërbesa fetare, edukim, strehim të përkohshëm dhe qendra bamirësie. [I detyrueshëm: PO]
 Manastir --Emri-- Manastir --Përkufizimi-- Janë komplekset e ndërtesave të kultit të krishterë, në gjendje rrënoje ose jo, pa dallim të periudhës së ndërtimit, të krijuar për një komunitet murgjish, murgeshash ose besimtarëve të tjerë, që ia patën kushtuar jetën e tyre zotit. [I detyrueshëm: PO]
 Sinagoga --Emri--

ATTRIBUTE	
Sinagoga	
--Përkufizimi--	
Janë ato objekte kulti, në gjendje rrënoje ose jo, pa dallim të periudhës së ndërtimit të tyre, për të cilat është vërtetuar që kanë qenë ndërtuar ose përdorur nga bashkësi të besimtarëve hebrej, për falje ose rite të ndryshme fetare.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Tempuj	
--Emri--	
Tempuj	
--Përkufizimi--	
Janë ndërtesat e kultit kushtuar faljes dhe adhurimit të një ose disa perëndive, kryesisht të ndërtuar përpara lindjes së krishtërimit.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Teqe	
--Emri--	
Teqe	
--Përkufizimi--	
Janë ato objekte kulti, në gjendje rrënoje ose jo, pa dallim të periudhës së ndërtimit të tyre, për të cilat është vërtetuar që kanë qenë të ndërtuara ose të përdorura nga bashkësi të besimtarëve bektashinj, për falje ose shërbesa të ndryshme fetare.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Tjetër	
--Emri--	
Tjetër	
--Përkufizimi--	
Objekt kulti i cili nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë ArkitekturëKulti.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Xhami	
--Emri--	
Xhami	
--Përkufizimi--	
Janë ato objekte kulti, në gjendje rrënoje ose jo, pa dallim të periudhës së ndërtimit të tyre, për të cilat është vërtetuar që kanë qenë të ndërtuara ose të përdorura nga bashkësi të besimtarëve myslimanë, për falje dhe rite të ndryshme fetare.	[I detyrueshëm: PO]
◆ KomplekseReligjioze	
--Emri--	
Komplekse religjioze	
--Përkufizimi--	
Komplekse religjioze.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Qelë	
--Emri--	
Qelë	
--Përkufizimi--	
Qelë.	[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.16 VLERAT E GJINISË VEPRA INXHINIERIKE

--Emri--

Vlerat e gjinisë VepraInxhinierike

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë VepraInxhinierike.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE

◆ AkuaDukt/SistemUjësjellësi

--Emri--

AkuaDukt/Sistem ujësjellësi

--Përkufizimi--

Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Cisternë

--Emri--

Cisternë

--Përkufizimi--

Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.

[I detyrueshëm: PO]

◆ DepoKripe

--Emri--

Depo kripe

--Përkufizimi--

Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje funksionale ose jo, të cilat ruhen për shkak të vlerave historike, dëshmi e mjeshtërisë tradicionale të kohës.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Dërstil

--Emri--

Dërstil

--Përkufizimi--

Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Diga/bende

--Emri--

Diga/bende

--Përkufizimi--

Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.

[I detyrueshëm: PO]

◆ FragmentRruge

ATTRIBUTE	
--Emri-- Fragment rruge	
--Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, segmente të plota ose vetëm fragmente të shkëputura, pa dallimin e kohës së ndërtimit të tyre, të cilat ruhen për shkak të vlerave arkitektonike/inxhinierike si dëshmi e veprimtarisë dhe mjeshtërisë së kohës në të cilën janë ndërtuar, si edhe mund të ruhen për shkak të vlerave historike, si dëshmi e një ngjarjeje të ndodhur në një kohë të caktuar në këto fragmente.	[I detyrueshëm: PO]
 Gurore	
--Emri-- Gurore	
--Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, miniera për nxjerrjen e materialeve të ndërtimit, kryesisht të periudhës antike, që ruhen për shkak të vlerave të lëndës së parë që prodhohej në to, si dëshmi e cilësisë së saj dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
 Hamam	
--Emri-- Hamam	
--Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
 Krua/çezmë	
--Emri-- Krua/çezmë	
--Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
 KullaESahati	
--Emri-- Kulla e sahatit	
--Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
 Mulli	
--Emri-- Mulli	
--Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të	

ATTRIBUTE	
kohës.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Puse --Emri-- Puse --Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike.	[I detyrueshëm: PO]
◆ SistemKanalizimi --Emri-- Sistem kanalizimi --Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Stera --Emri-- Stera --Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, kryesisht pjesë përbërëse e banesave të ndryshme, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Terma/StacionRrugor --Emri-- Terma/stacion rrugor --Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Tjetër --Emri-- Tjetër --Përkufizimi-- Vepër inxhinierike e cila nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë VepraInxhinierike.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Urë --Emri-- Urë --Përkufizimi-- Janë objekte të trashëgimisë kulturore, në gjendje rrënoje, të pjesshme ose të plota, që ruajnë funksionin e tyre fillestar ose jo, si dhe pa dallimin e kohës së ndërtimit, të cilat ruhen për shkak të vlerave të tyre	

ATTRIBUTE	
arkitektonike, inxhinierike ose teknologjike, si dëshmi e veprimtarisë dhe e mjeshtërisë tradicionale të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
 Rrugë --Emri-- Rrugë --Përkufizimi-- Rrugë.	[I detyrueshëm: PO]
 Park/shesh --Emri-- Park/shesh --Përkufizimi-- Park/shesh.	[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.17 VLERAT E GJINISË ARKITEKTURA E TRADITËS

--Emri--

Vlerat e gjinisë Ndërtime e traditës

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë ArkitekturaETraditës.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE	
 BanesaFshatare --Emri-- Banesa fshatare --Përkufizimi-- Janë struktura banimi të thjeshta me vjetërsi mbi 100-vjeçare, që përfshin ngrehinën për banim familjar, ndërtimet ndihmëse përbri dhe hapësirën e oborrit, të cilat pasqyrojnë kulturën popullore fshatare në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
 BanesaQytetare --Emri-- Banesa qytetare --Përkufizimi-- Janë struktura banimi të thjeshta ose komplekse, me vjetërsi mbi 100-vjeçare, që përfshin ngrehinën për banim familjar, ndërtimet ndihmëse përbri dhe hapësirën e oborrit, të cilat pasqyrojnë kulturën popullore qytetare të kohës në të cilën janë ndërtuar.	[I detyrueshëm: PO]
 BanesëEFortifikuar/BanesaTëTipitKulle --Emri-- Banesë e fortifikuar --Përkufizimi-- Banesë e fortifikuar me mure fortifikuese.	[I detyrueshëm: PO]
 ElementPërbërësBanese --Emri-- Element përbërës banese --Përkufizimi--	

ATTRIBUTE

Janë elemente arkitektonike ose dekorative, pjesë integrale e banesave, të cilat nuk janë monument kulture në tërësinë e të gjithë komponentëve, por janë vlerësuar si me rëndësi vetëm për shkak të elementeve të veçanta.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Tjetër

--Emri--

Tjetër

--Përkufizimi--

Ndërtim i arkitekturës vernakulare që nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë ArkitekturaETraditës.

[I detyrueshëm: PO]

◆ AnsambëlArkitektonik

--Emri--

Ansambël arkitektonik

--Përkufizimi--

“Ansambël arkitektonik” është tërësia e një numri ndërtesash të cilat i lidh një koncept i njëjtë krijues.

[I detyrueshëm: PO]

◆ AnsambëlHistorik

--Emri--

Ansambël historik

--Përkufizimi--

“Ansambël historik” është bashkësia e vlerave urbanistiko-arkitektonike me vlera historike.

[I detyrueshëm: PO]

◆ AnsambëlUrban

--Emri--

Ansambël urban

--Përkufizimi--

“Ansambël urban” është bashkësia e vlerave urbanistiko-arkitektonike me një qendër qytetare, e cila mund të formohet prej një ose disa pjesëve të një zone banimi.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Han

--Emri--

Han

--Përkufizimi--

Han.

[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.18 VLERAT E GJINISË ZONIFIKIME ARKITEKTURE

--Emri--

Vlerat e gjinisë ZonifikimeArkitekture

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë ZonifikimeArkitekture.

-*Tipi i elementit*-

Kodlistë

ATTRIBUTE

◆ AnsambelArkitektonik

--Emri--

Ansambël arkitektonik

--Përkufizimi--

ATTRIBUTE

“Ansambël arkitektonik” është tërësia e një numri ndërtesash të cilat i lidh një koncept i njëjtë krijues.

[I detyrueshëm: PO]

◆ AnsambëlHistorik

--Emri--

Ansambël historik

--Përkufizimi--

“Ansambël historik” është bashkësia e vlerave urbanistiko-arkitektonike me vlera historike.

[I detyrueshëm: PO]

◆ AnsambëlUrban

--Emri--

Ansambël urban

--Përkufizimi--

“Ansambël urban” është bashkësia e vlerave urbanistiko-arkitektonike me një qendër qytetare, e cila mund të formohet prej një ose disa pjesëve të një zone banimi.

[I detyrueshëm: PO]

◆ QendërHistorike/ZonëEMbrojtur

--Emri--

Qendër historike/zonë e mbrojtur

--Përkufizimi--

“Qendër historike” është një territor i dallueshëm urban, që përbëhet nga elemente të trashëgimisë kulturore materiale, ku përfshihen, përveç strukturës urbane, elemente arkitektonike, mjedisore, kulturore, historike, pasazhe brenda dhe rreth zonës, dëshmitë arkeologjike, panoramat, profilet urbane, perspektivat dhe pikat e referencës.

“Zonë e mbrojtur” është një territor i përcaktuar me kufij të qartë jashtë qendrës historike, ansamblit arkitektonik/urban, kompleksit arkitektonik dhe monumentit të kulturës, roli i të cilit është mbrojtja e vlerave të këtyre pasurive kulturore dhe sigurimi i dritës, perspektivës, peizazhit kulturor, shikimit, shijimit dhe përdorimit nga publiku.

--Përshkrimi--

Rregullore e qendrës historike është akti nënligjor i hartuar specifikisht për çdo qendër historike, për caktimin e rregullave për mënyrën e administrimit, mbrojtjen, konservimin dhe restaurimin e qendrës historike.

[I detyrueshëm: PO]

◆ QytetMuze

--Emri--

Qytet muze

--Përkufizimi--

“Qytet muze” është një qendër qytetare që mbrohet nga shteti për vlerat historiko-kulturore.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Tjetër

--Emri--

Tjetër

--Përkufizimi--

Zonifikim arkitekture, i cili nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë ZonifikimeArkitekture.

[I detyrueshëm: PO]

◆ ZonëMbrojtëseMonumenti

--Emri--

Zonë mbrojtëse monumenti

--Përkufizimi--

“Zonë mbrojtëse” është një territor i përcaktuar me kufij të qartë jashtë qendrës historike, ansamblit arkitektonik/urban, kompleksit arkitektonik dhe monumentit të kulturës, roli i së cilit është mbrojtja e

ATTRIBUTE	
vlerave të këtyre pasurive kulturore dhe sigurimi i dritës, perspektivës, peizazhit kulturor, shikimit, shijimit dhe përdorimit nga publiku.	[I detyrueshëm: PO]
 ZonifikimePërRuajtjenEVleraveArkitektonikeUrbane --Emri-- Zonifikime për ruajtjen e vlerave arkitektonike urbane --Përkufizimi-- Zonifikime për ruajtjen e vlerave arkitektonike urbane.	[I detyrueshëm: PO]
 FshatRrënojë --Emri-- Fshat rrënojë --Përkufizimi-- Fshat rrënojë.	[I detyrueshëm: PO]
 QendërHistorikeMeStatusPasuriBotërore --Emri-- Qendër historike me status pasuri botërore --Përkufizimi-- Qendër historike me status pasuri botërore.	[I detyrueshëm: PO]
 AnsambëlMuze --Emri-- Ansambël muze --Përkufizimi-- Ansambël muze.	[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.19 VLERAT E GJINISË NDËRTIME TË PROJEKTUARA

--Emri--

Vlerat e gjinisë NdërtimeTëProjektuara

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë NdërtimeTëProjektuara.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE	
 Administrative --Emri-- Administrative --Përkufizimi-- Janë ndërtesa me funksion administrativ të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
 Arsimore --Emri-- Arsimore --Përkufizimi-- Janë ndërtesa me funksion arsimor të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre kryesisht historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë	

ATTRIBUTE	
ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
◆ GodinaSocial-KulturoreOseSportive --Emri-- Godina social-kulturore ose sportive --Përkufizimi-- Janë ndërtesa me funksion social-kulturore ose sportive të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Hotel --Emri-- Hotel --Përkufizimi-- Janë ndërtesa me funksion rezidencial të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
◆ Industriale --Emri-- Industriale --Përkufizimi-- Janë ndërtesa industriale të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
◆ InstitucionePenitenciare (burgje) --Emri-- Institucione penitenciare (burgje) --Përkufizimi-- Janë ndërtesa me funksion penitenciar të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20, të cilat ruhen për vlerat e tyre historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
◆ RezidencialeIndividuale --Emri-- Rezidenciale individuale --Përkufizimi-- Janë rezidenca individuale të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]
◆ RezidencialeKolektive --Emri-- Rezidenciale kolektive --Përkufizimi-- Janë rezidenca kolektive të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.	[I detyrueshëm: PO]

ATTRIBUTE

◆ Spitalore

--Emri--

Spitalore

--Përkufizimi--

Janë ndërtesa spitalore të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Tjetër

--Emri--

Tjetër

--Përkufizimi--

Ndërtesë e projektuar, e cila nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë NdërtimeTëProjektuara.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Tregtare:

--Emri--

Tregtare

--Përkufizimi--

Janë ndërtesa me funksion tregtar të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.

[I detyrueshëm: PO]

◆ TregtareDheRezidenciale

--Emri--

Tregtare dhe rezidenciale

--Përkufizimi--

Janë ndërtesa me funksion të përzier tregtar dhe rezidencial të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të të cilat ruhen për vlerat e tyre arkitektonike ose historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.

[I detyrueshëm: PO]

◆ Ushtarake

--Emri--

Ushtarake

--Përkufizimi--

Janë ndërtesa me funksion ushtarak të ndërtuara kryesisht gjatë gjysmës së parë të shek. të 20-të, të cilat ruhen për vlerat e tyre historike, të ndërtuara mbi bazën e një projekti të hartuar nga arkitektë ose inxhinierë të kohës.

[I detyrueshëm: PO]

◆ AnsambëlArkitektonik

--Emri--

Ansambël arkitektonik

--Përkufizimi--

“Ansambël arkitektonik” është tërësia e një numri ndërtesash, të cilat i lidh një koncept i njëjtë krijues.

[I detyrueshëm: PO]

◆ AnsambëlHistorik

--Emri--

Ansambël historik

--Përkufizimi--

ATTRIBUTE
“Ansambël historik” është bashkësia e vlerave urbanistiko-arkitektonike me vlera historike. [I detyrueshëm: PO]
◆ AnsambëlUrban --Emri-- Ansambël urban --Përkufizimi-- “Ansambël urban” është bashkësia e vlerave urbanistiko-arkitektonike me një qendër qytetare, e cila mund të formohet prej një ose disa pjesëve të një zone banimi. [I detyrueshëm: PO]

3.3.3.20 VLERAT E GJINISË VARRE MONUMENTALË

--Emri--

Vlerat e gjinisë VarreMonumentalë

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë VarreMonumentale.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
◆ VendvarrimeMeVleraArkitektonike --Emri-- Vendvarrime me vlera arkitektonike --Përkufizimi-- Vendvarrime me vlera arkitektonike. [I detyrueshëm: PO]
◆ VarrMonumental --Emri-- Varr monumental --Përkufizimi-- Varr monumental. [I detyrueshëm: PO]
◆ Tyrbe --Emri-- Tyrbe --Përkufizimi-- Tyrbe. [I detyrueshëm: PO]

3.3.3.21 VLERAT E GJINISË KALA/FORTIFIKIM

--Emri--

Vlerat e gjinisë Kala/fortifikim

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të Kala/fortifikim.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
◆ FortifikimeMeMuraturëMeVleraArkitektonike --Emri-- Fortifikime me muraturë me vlera arkitektonike --Përkufizimi-- Fortifikime me muraturë me vlera arkitektonike.

ATTRIBUTE	
 VendbanimIFortifikuar --Emri-- Vendbanim i fortifikuar --Përkufizimi-- Vendbanim i fortifikuar.	[I detyrueshëm: PO]
 VendStrehimiIFortifikuar --Emri-- Vendstrehimi i fortifikuar --Përkufizimi-- Vend strehimi i fortifikuar.	[I detyrueshëm: PO]
 FortifikimStrategjik --Emri-- Fortifikim strategjik --Përkufizimi-- Fortifikim strategjik.	[I detyrueshëm: PO]
 MurFortifikimi --Emri-- Mur fortifikimi --Përkufizimi-- Mur fortifikimi.	[I detyrueshëm: PO]

3.3.3.22 VLERAT E GJINISË VEPRA ARTI TË LUAJTSHME

--Emri--

Vlerat e gjinisë VepraArtiTëLuajtshme

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë VepraArtiTëLuajtshme.

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE	
 Ikona --Emri-- Ikona --Përkufizimi-- Prodhimi artistik me karakter fetar (të krishterë), me vjetërsi mbi 100-vjeçare, që mbart vlera të veçanta fetare, historike ose artistike, të realizuara nëpërmjet pikturimit të portretit të një shenjtë mbi një panel kryesisht prej druri, që përdorej si objekt lutjeje dhe përkushtimi në kishat ortodokse.	[I detyrueshëm: PO]
 ObjekteTëLuajtshme Shumëllojshmëria: [0..1] --Emri-- Objekte të luajtshme ---Përkufizimi--- Gjetjet arkeologjike me vlerë artistike, fragmente ose të plota, pa dallim periudhës së cilës i përkasin si dhe të jenë të regjistruara në Qendrën Kombëtare të Inventarizimit të Pasurive Kulturore. --Përshkrimi--	

ATTRIBUTE
Mund të jenë enë qeramike, elemente zbukurimi, mjete pune, stela varri, kapitele ose fragmente kolonash etj. [I detyrueshëm: PO]
◆ Skulptura(buste/statuja) --Emri-- Skulptura (buste/statuja) --Përkufizimi-- Prodhimi artistik me vjetërsi mbi 100-vjeçare, që mbartin vlera të veçanta historike ose artistike, realizuar me materiale prej mermeri, guri, balte, druri ose metali, arritur nëpërmjet gdhendjes, modelimit ose derdhjes, në formën e një figure antropomorfe, zoomorfe, floreale etj. [I detyrueshëm: PO]
◆ ObjekteNëAllçi/Gur/Qeramikë --Emri-- Objekte në allçi, gur, qeramikë --Përkufizimi-- Objekte në allçi, gur, qeramikë. --Përshkrimi-- Objekte në allçi, gur, qeramikë, pjesë e koleksioneve të lidhura me gjinitë e fushës së arkeologjisë (1), si dhe me gjinitë e arkitekturës së fortifikimeve (21), arkitekturës së traditës (25), arkitekturës së kultit (23), veprave inxhinierike (24), ndërtimeve të projektuara (26). [I detyrueshëm: PO]
◆ ObjekteNëMetalDheQelq --Emri-- Objekte në metal dhe qelq --Përkufizimi-- Objekte në metal dhe qelq. --Përshkrimi-- Objekte në metal dhe qelq, pjesë e koleksioneve të lidhura me gjinitë e fushës së arkeologjisë (1), si dhe me gjinitë e arkitekturës së fortifikimeve (21), arkitekturës së traditës (25), arkitekturës së kultit (23), veprave inxhinierike (24), ndërtimeve të projektuara (26). [I detyrueshëm: PO]

3.3.3.23 VLERAT E GJINISË VEPRA ARTI TË PALUAJTSHME

--Emri--

Vlerat e gjinisë VepraArtiTëPaluajtshme

--Përkufizimi--

Një kodlistë e tipologjive përbërëse të gjinisë VepraArtiTëPaluajtshme

-Tipi i elementit-

Kodlistë

ATTRIBUTE
◆ ArtiShkëmbor/PikturaShkëmbore --Emri-- Arti shkëmbor/piktura shkëmbore --Përkufizimi-- Gjurmët e artit shkëmbor në prehistori; mund të jenë skicat, pikturat, gdhendjet mbi shkëmb, petroglifet ose piktografet. [I detyrueshëm: PO]
◆ Ikonostase --Emri-- Ikonostase

ATTRIBUTE
--Përkufizimi-- Parapet prej guri ose druri të gdhendur, që ndan absidën dhe sanktuarin nga naosi në kisha dhe që shërben për vendosjen e ikonave. [I detyrueshëm: PO]
 Mbishkrime --Emri-- Mbishkrime --Përkufizimi-- Strukturë shkronjash ose imazhesh piktografike të gdhendura mbi sipërfaqen e një blloku guri, paneli qeramike ose pllake metalike, si një dokument me karakter publik, fetar ose privat. [I detyrueshëm: PO]
 Mozaikë --Emri-- Mozaikë --Përkufizimi-- Vepër arti e realizuar si shtrojë ose veshje dekorative, në të cilën zaje guri ose kubikë të vegjël prej mermeri, guri, xhami ose qeramike (tesera) që ngjiten mbi një sipërfaqe. [I detyrueshëm: PO]
 PikturaMurale --Emri-- Piktura murale --Përkufizimi-- Vepër artistike e zhanrit pikturë, me vjetërsi mbi 100-vjeçare, realizuar mbi sipërfaqe murale nëpërmjet teknikës <i>a fresco</i> ose <i>a seco</i> . [I detyrueshëm: PO]
 TavaneKarakteristike --Emri-- Tavane karakteristike --Përkufizimi-- Vepër arti unikalë, me vjetërsi mbi 100-vjeçare, pjesë përbërëse e një ndërtese monument kulture ose jo, realizuar nëpërmjet gdhendjes dhe ndërthurjes së drurit dhe që dëshmon për aftësinë e lartë të mjeshtërve të kohës. [I detyrueshëm: PO]
 Tjetër --Emri-- Tjetër --Përkufizimi-- Vepër arti e cila nuk ka ngjashmëri me asnjë nga tipologjitë e gjinisë VepërArtiTëPaluajtshme. [I detyrueshëm: PO]
 ObjekteTëPaluajtshme --Emri-- Objekte të paluajtshme --Përkufizimi-- Objekte të paluajtshme. [I detyrueshëm: PO]
 ZbukurimeNëDru --Emri-- Zbukurime në dru --Përkufizimi--

ATTRIBUTE
Zbukurime në dru. --Përshkrimi-- Zbukurimore në dru (tavane karakteristikë, elemente dekorativë me gdhendje në dru pjesë e gjinive të arkitekturës së traditës, arkitekturës së kultit, veprave inxhinierike, ndërtimeve të projektuara. [I detyrueshëm: PO]
 ElementeDekorativeNëAllçi/Gur/Qeramikë --Emri-- Elemente dekorative në allçi, gur, qeramikë ---Përkufizimi--- Elemente dekorative në allçi, gur, qeramikë. --Përshkrimi-- Elemente dekorative në allçi, gur, qeramikë, pjesë e gjinive të fushës së arkeologjisë, si dhe gjinive të arkitekturës së fortifikimeve, arkitekturës së traditës, arkitekturës së kultit, veprave inxhinierike, ndërtimeve të projektuara. [I detyrueshëm: PO]
 ElementeDekorativëeNëMetalDheQelq --Emri-- Elemente dekorative në metal dhe qelq ---Përkufizimi--- Elemente dekorative në metal dhe qelq. --Përshkrimi-- Elemente dekorative në metal dhe qelq, pjesë e gjinive të fushës së arkeologjisë (1), si dhe gjinive të arkitekturës së fortifikimeve (21), arkitekturës së traditës (25), arkitekturës së kultit (23), veprave inxhinierike (24), ndërtimeve të projektuara (26). [I detyrueshëm: PO]

3.4 METADATA

Përshtatja e elementeve të metadatës përcaktohet në rregulloren sipas vendimit nr. 1077, datë 23.12.2015, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin, ruajtjen dhe përditësimin e metadatave, strukturën e katalogimit dhe afatet e krijimit të metadatave specifike për çdo temë”.

3.5 KODI EPSG PËR KRGJSH-në

Referenca gjeodezike e të dhënave gjeohapësinore mbështetet në Kornizën Referuese Gjeodezike Shqiptare (KRGJSH), miratuar me vendimin nr. 669, datë 7.8.2013, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e rregullave për përcaktimin, krijimin dhe realizimin e Kornizës Referuese Gjeodezike Shqiptare (KRGJSH), si Metadatë”, të ndryshuar me vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 322, datë 27.4.2016, dhe nr. 359, datë 29.5.2019.

Kodi EPSG për Kornizën Referuese Gjeodezike Shqiptare (KRGJSH) është: EPSG – 6870.

3.6 CILËSIA E TË DHËNAVE

Ky kapitull përfshin një përshkrim mbi cilësinë e të dhënave të elementeve dhe nënelementeve si dhe cilësinë e matjes së të dhënave, që duhen përdorur për të vlerësuar dhe dokumentuar cilësinë e të dhënave për grupet e të dhënave që lidhen me të dhënat gjeohapësinore të temës “Zonat e mbrojtura”.

Cilësia e të dhënave të elementeve, nënelementeve dhe matjeve duhet të përdoret për të:

- specifikuar kërkesat apo rekomandimet lidhur me cilësinë e të dhënave të rezultateve të aplikueshme për grupet e të dhënave që lidhen me të dhënat gjeohapësinore për temën “Zonat e Mbrojtura”;
- vlerësuar dhe dokumentuar cilësinë e elementeve të metadatave të të dhënave të grupeve të të dhënave.

Tabela 3: Elementet e cilësisë së të dhënave të përdorura në temën “Zonat e mbrojtura”

Pjesa	Elementi i cilësisë së të dhënave	Nënelementi i cilësisë së të dhënave	Përkufizimi	Sfera e vlerësimit	Sfera e vlerësimit
3.1.4.1	Kompletimi	Komision	Numri i artikujve të tepërta në grupet e të dhënave, në lidhje me numrin e artikujve që duhet të ishin të pranishëm.	Llojet e objekteve hapësinore, grupet e të dhënave	Vlerësim
3.1.4.2	Kompletimi	Përfshirja	Numri i artikujve të hequr në grupet e të dhënave, në lidhje me numrin e artikujve që duhet të ishin të pranishëm.	Llojet e objekteve hapësinore, grupet e të dhënave	Vlerësim
3.1.4.3	Logjika e qëndrueshmërisë	Koncepti i qëndrueshmërisë	Numërimin e të gjithë artikujve në grupet e të dhënave, të cilat nuk janë në përputhje me rregullat e skemës konceptuale.	Objektet hapësinore, llojet e objekteve hapësinore	Vlerësim
3.1.4.4	Logjika e qëndrueshmërisë	Fusha e qëndrueshmërisë	Numërimi i të gjithë artikujve në grupin e të dhënave, që nuk janë në përputhje me fushën e tyre të vlerave.	Objektet hapësinore, llojet e objekteve hapësinore	Vlerësim
3.1.4.5	Saktësia pozicionale	Saktësia absolute dhe e jashtme	Devijimi standard, ku vlera e vërtetë nuk vlerësohet nga vëzhgimet, por dihet një përparësi një tregues i saktësisë së grupit të të dhënave si një agregat.	Llojet e objekteve hapësinore, grupet e të dhënave	Vlerësim

3.6.1 KOMPLETIMI - AUTORIZIMI (COMPLETNESS-COMMISSION)

Rekomandim

Autorizimi duhet të vlerësohet dhe dokumentohet, duke përdorur shkallën e artikujve të tepërt dhe numrin e shembujve të veçorisë së dublikuar, siç specifikohet në tabelat më poshtë.

Emri	Norma e artikujve të tepërt
Emri alternativ	-
Cilësia e të dhënave të elementeve	Kompletuar
Cilësia e të dhënave të nënelementeve	Komision
Cilësia e të dhënave matjeve themelore	Shkalla e gabimit
Përkufizim	Numri i artikujve të tepërt në grupet e të dhënave, në lidhje me numrin e artikujve që duhet të ishin të pranishëm
Përshkrim	-
Fusha vlerësimit	Llojet e objekteve hapësinore, grupet e të dhënave.
Fusha raportimit	Grupet e të dhënave
Parametër	-
Cilësia e të dhënave të llojeve të vlerave	Real, përqindje, raport
Cilësia e të dhënave të strukturës të vlerave	-
Burimi reference	SSH EN ISO 19157:2013 Geographic information – Cilësia e të dhënave
Shembull	
Masa identifikuese	3

3.6.2 KOMPLETIMI – PËRJASHTIMI (COMPLETNESS–OMMISSION)

Rekomandim

Përfshirja duhet të vlerësohet dhe të dokumentohet duke përdorur normën e artikujve të

tepërt të përcaktuar në tabelat e mëposhtme. Vlerësimi i tipit të objektit gjeohapësinor dhe shtrirja rekomandohet sidomos për izoipset vektor të objektit gjeohapësinor për rrjetin e mbulimit të lartësisë.

Emri	Norma e artikujve të tepërt
Emri alternativ	-
Cilësia e të dhënave të elementeve	Kompletuar
Cilësia e të dhënave të nënelementeve	Përfshirimi
Cilësia e të dhënave matjeve themelore	Shkalla e gabimit
Përkufizim	Numri i artikujve të hequr në grupet e të dhënave, në lidhje me numrin e artikujve që duhet të ishin të pranishëm.
Përshkrim	-
Fusha vlerësimit	Llojet e objekteve hapësinore, grupet e të dhënave
Fusha raportimit	Grupet e të dhënave
Parametër	-
Cilësia e të dhënave të llojeve të vlerave	Real, përqindje, raport
Cilësia e të dhënave të strukturës të vlerave	-
Burimi reference	SSH EN ISO 19157:2013 Geographic information – Cilësia e të dhënave
Shembull	-
Masa identifikuese	7

3.6.3 PËRPUTHJA LIGJORE – PËRPUTHJA KONCEPTUALE (*LOGICAL CONSISTENCY – CONCEPTUAL CONSISTENCY*)

Rekomandim

Për testimet mbi përputhjen konceptuale, rekomandohet përdorimi i nënelementit të cilësisë së të dhënave të “Përputhja logjike – Përputhja konceptuale” dhe matjet e ‘Shkalla e mospajtueshmërisë ,në përputhje me rregullat e skemës konceptuale”, të përcaktuara në tabelat e mëposhtme:

Emri	Norma e artikujve jo në përputhje me rregullat e skemës konceptuale
Emri alternativ	-
Cilësia e të dhënave të elementeve	Logjika e qëndrueshmërisë
Cilësia e të dhënave të nënelementeve	Koncepti i qëndrueshmërisë
Cilësia e të dhënave matjeve themelore	Numri i gabimit
Përkufizim	Numërimin e të gjithë artikujve në grupet e të dhënave, të cilat nuk janë në përputhje me rregullat e skemës konceptuale
Përshkrim	Nëse skema konceptuale, në mënyrë të qartë ose të padyshtimtë përshkruan rregullat, këto rregulla do të ndiqen. Shkeljet kundër rregullave të tilla mund të jenë, për shembull, vendosja e pavlefshme e tipologjive brenda një tolerance të caktuar, dublikimi i elementeve dhe mbivendosjet të pavlefshme të tyre.
Fusha vlerësimit	Objektet hapësinore, llojet e objekteve hapësinore
Fusha raportimit	Grupet e të dhënave
Parametër	-
Cilësia e të dhënave të llojeve të vlerave	Integer
Cilësia e të dhënave të strukturës të vlerave	-
Burimi reference	SSH EN ISO 19157:2013 Geographic information – Cilësia e të dhënave
Shembull	-
Masa identifikuese	10

3.6.4 PËRPUTHJA LIGJORE – PËRPUTHJA ME DOMEININ (*LOGICAL*

CONSISTENCY – DOMAIN CONSISTENCY)

Rekomandim

Për testimet mbi përputhjen me domeinin, rekomandohet përdorimi i nenelementit të cilësisë të të dhënave të Përputhjes Logjike – Përputhjes me domeinin dhe matjes së shkallës së vlerës së mos-përputhshmërisë së domeinit, siç është specifikuar më poshtë:

Emri	Norma e artikujve jo në përputhje me domeinin e vlerës së tyre
Emri alternativ	-
Cilësia e të dhënave të elementeve	Logjika e qëndrueshmërisë
Cilësia e të dhënave të nënelementeve	Fusha e qëndrueshmërisë
Cilësia e të dhënave matjeve themelore	Numri i gabimit
Përkuftizim	Numërimi i të gjitha artikujve në grupin e të dhënave që nuk janë në përputhje me fushën e tyre të vlerave
Përshkrim	-
Fusha vlerësimit	Objektet hapësinore, llojet e objekteve hapësinore
Fusha raportimit	Grupet e të dhënave
Parametër	-
Cilësia e të dhënave të llojeve të vlerave	Integer

3.6.5 SAKTËSIA E POZICIONIMIT – SAKTËSIA ABSOLUTE APO E JASHTME (POSITIONAL ACCURACY - ABSOLUTE OR EXTERNAL ACCURACY)

Rekomandim

Saktësia absolute ose e jashtme duhet të vlerësohet dhe dokumentohet duke përdorur gabimin mesatar kuadratik, siç është specifikuar në tabelën e mëposhtme.

Emri	Vlera mesatare e gabimit pozicional
Emri alternativ	RMSE
Cilësia e të dhënave të elementeve	Saktësia e pozicionimit
Cilësia e të dhënave të nënelementeve	Saktësia absolute dhe e jashtme
Cilësia e të dhënave matjeve themelore	E paaplikueshme
Përkuftizim	Devijimi standard, ku vlera e vërtetë nuk vlerësohet nga vëzhgimet, por dihet një përparësi, një tregues i saktësisë së grupit të të dhënave si një agregat
Përshkrim	Vlera e vërtetë e një Z të vëzhguar njihet si zt. prej kësaj, vlerësuesi: $\sigma_z = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (z_{mi} - z_t)^2}$ Kjo masë është një tregues i saktësisë së karakteristikave brenda grupit të të dhënave ose tipit të funksionit dhe duhet të pasqyrojë veçorinë brenda grupit të të dhënave ose tipit të funksionit që është më pak i saktë.
Fusha vlerësimit	Llojet e objekteve hapësinore, grupet e të dhënave
Fusha raportimit	Grupet e të dhënave
Parametër	-
Cilësia e të dhënave të llojeve të vlerave	Integer
Cilësia e të dhënave të strukturës të vlerave	-
Burimi reference	SSH EN ISO 19157:2013 Geographic information – Cilësia e të dhënave
Shembull	
Masa identifikuese	39

4. ANEKSE

4.1 ANEKSI A – KATALOGU I TIPOLOGJISË

Nr.	Emri i elementit anglisht	Emri i elementit shqip	Nëntema	Tipi
MODELI DIGJITAL I LARTËSIVE				
3.2.3.1	DesignationType	LlojiIEmërtimit	ZonatEMbrojturaNatyrore	DataType
3.2.3.2	DesignationValue	LlojetEKlasifikimeve	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.3	ProtectedSite	ZonëEMbrojtur	ZonatEMbrojturaNatyrore	FeatureType
3.2.3.4	DesignationSchemeValue	VleratESkemësSëEmërtimeve	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.5	ZoningOfProtectedSiteValue	VleratEZonimitTëZM	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.6	TypeOfProtectedSiteValue	VleratELlojeveTëZM	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.7	ProtectionClassificationValue	VleratEQëllimitTëMbrojtjes	ZonatEMbrojturaNatyrore	Enumeration
3.2.3.8	IUCNDesignationValue	VleratSipasIUCN	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.9	Natura2000DesignationValue	VleratSipasNatura2000	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.10	UNESCOManAndBiosphereProgrammeDesignationValue	VleratSipasProgramitUNESCO NjeriuDheBiosfera	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.11	UNESCOWorldHeritageDesignationValue	VleratSipasProgramitUNESCO TëTrashëgimisëBotërore	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.12	RamsarDesignationValue	VleratSipasRamsar	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.2.3.13	NationalMonumentsRecordDesignationValue	VleratERegjistratTëEmërtimeveTëMonumenteveKombëtare	ZonatEMbrojturaNatyrore	Kodlistë
3.3.3.1	Archeology	Arkeologjia	TrashëgimiaKulturore	FeatureType
3.3.3.2	Architecture	Arkitektura	TrashëgimiaKulturore	FeatureType
3.3.3.3	Art	Arti	TrashëgimiaKulturore	FeatureType
3.3.3.4	GenderOfArcheology	GjinitëEArkeologjisë	TrashëgimiaKulturore	DataType
3.3.3.5	GenderOfArt	GjinitëEArtit	TrashëgimiaKulturore	DataType
3.3.3.6	GenderOfArchitecture	GjinitëEArkitekturës	TrashëgimiaKulturore	DataType
3.3.3.7	CulturalHeritage	TrashëgimiaKulturore	TrashëgimiaKulturore	FeatureType
3.3.3.8	GenderOfFortress/FortificationValue	VleratEGjinisëKala/ Fortifikim	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.9	GenderOfResidenceValue	VleratEGjinisëVendbanime	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.10	GenderOfSocial/CulturalBuildingsValue	VleratEGjinisëNdërtimeSociale/Kulturore	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.11	GenderOfArchaeologicalZoningValue	VleratEGjinisëZonifikimeArkologjike	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.12	GenderOfBurialSiteValue	VleratEGjinisëVendvarrime	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.13	GenderOfCultConstructionValue	VleratEGjinisëNdërtimeKulti	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.14	GenderOfEngineeringConstructionsValue	VleratEGjinisëNdërtimeInxhinierike	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.15	GenderOfCultArchitectureValue	VleratEGjinisëArkitekturëKulti	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.16	GenderOfEngineeringWorksValues	VleratEGjinisëVepraInxhinierike	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.17	GenderOfArchitectureTraditionValue	VleraEGjinisëArkitekturaETraditës	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.18	GenderOfArchitectureZoningValue	VleratEGjinisëZonifikimeArkitekture	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.19	GenderOfProjectedConstructionsValue	VleratEGjinisëNdërtimeTëProjektuara	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë

3.3.3.20	GenderOfMonumentalTombsValue	VleratEGjinisëVarreMonumentalë	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.21	GenderOfFortress/FortificationValue	VleratEGjinisëKala/Fortifikim	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.22	GenderOfMovableArtëorkValue	VleratEGjinisëVepraArtiTëLuajtëshme	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë
3.3.3.23	GenderOfNonMovableArtëorkValue	VleratEGjinisëVepraArtiTëPallujtëshme	TrashëgimiaKulturore	Kodlistë